

Był dla nas kimś więcej niż tylko kapelanem Він був для нас більше, ніж просто капеланом

W parafii Zesłania Ducha Świętego w Maniewiczach na Wołyniu odbyła się żałobna msza święta w intencji ks. Andrzeja Kwiczali, byłego proboszcza miejscowej parafii, który zmarł rok temu, 26 czerwca 2022 r.

«Dziś mija pierwsza rocznica śmierci ks. Andrzeja. Kiedy wspomniemy jego życie, często w naszych oczach pojawiają się łzy. Wszyscy pamiętamy go jako dobrego księdza. Jestem w tej parafii od niedawna, dopiero od Wielkiego Postu, ale kiedy rozmawiam o nim z parafianami, słyszę wiele słów o jego dobrym sercu. Choć smuci nas nieuchronność śmierci i rozłąki z najbliższymi, w tym rozłąka z ks. Andrzejem, to jako chrześcijanie mamy świadomość, że po tamtej stronie naszego życia czeka na nas zmartwychwstały Chrystus. Pamiętajmy, że nasze życie tu na ziemi jest tylko drogą, drogą do życia wiecznego» – zwrócił się do zgromadzonych obecny proboszcz parafii w Maniewiczach ks. Marcin Ciesielski.

W nabożeństwie wzięli udział katolicy z Maniewicz, Lubieszowa i Łucka. Wszyscy wspólnie modlili się o Królestwo Niebieskie dla ks. Andrzeja, który wszystkie 22 lata swojego kapłaństwa poświęcił służbie Bogu w diecezji łuckiej. Na zakończe-

nie mszy wierni odśpiewali tradycyjny «Wieczny odpoczynek».

W bocznej nawie kościoła ustawiono plansze ze zdjęciami ks. Andrzeja. Jak powiedział Jarosław Górecki, dyrektor Centrum Dialogu Kostiochnówka, wystawa została zainicjowana przez harcerzy. «Współpracowaliśmy i przyjaźniliśmy się od wielu lat, wiele razem przeszliśmy. Był dla nas kimś więcej niż tylko kapelanem. Harcerze go kochali» – wyjaśnił rozmówca.

25 czerwca wystawa została zaprezentowana w Prusininowicach w województwie opolskim, rodzinnej miejscowości ks. Andrzeja. W miejscowym kościele parafialnym pw. Świętego Michała Archanioła odbyła się msza święta w intencji ks. Andrzeja. Na nabożeństwo przybył wraz z rodziną protojerej Mychajło Melnyczuk, proboszcz prawosławnej parafii w Maniewiczach. Ks. Andrzej był nie tylko sąsiadem i przyjacielem o. Mychajła, ale także ojcem chrzest-

У парафії Зіслання Святого Духа в Маневичах Волинської області відбулася поминальна меса за отця Андрея Квичалю, колишнього місцевого пароха, який помер рік тому, 26 червня 2022 р.

«Сьогодні перша річниця смерті отця Андрея. Коли ми згадуємо про його життя, часто важко стримати сльози. Ми всі пам'ятаємо його як доброго священника. Я в цій парафії недовго, лише від Великого посту, але коли говорю з парафіянами про нього, чую багато слів про його добре серце. Хоч нас замучує неминучість смерті і розлука з близькими, також розлука з отцем Анджеем, ми, як християни, усвідомлюємо, що по той бік нашого життя чекає на нас воскреслий Христос. Пам'ятаймо, що наше життя тут на землі є всього лиш дорогою, дорогою до вічного життя», – звернувся до присутніх теперішній настоятель маневицької парафії, отець Марцін Цесельський.

У поминальному богослужінні взяли участь католики з Маневичів, Любешева та Луцька. Всі разом помолилися за Царство Небесне для отця Андрея, який усі 22 роки свого священницького життя при-

святив служінню Богів в Луцькій дієцезії. Наприкінці меси віряни заспівали традиційний поминальний спів «Вічне спочивання».

У бічній наві костелу встановили стенди з фотознімками отця Андрея. Як розповів Ярослав Гурецький, директор Центру діалогу «Костюхнівка», ініціаторами виставки стали харцери. «Ми багато років співпрацювали й товаришували, багато пережили разом. Він був для нас кимось більшим, ніж просто капеланом. Харцери його любили», – пояснив співрозмовник.

25 червня виставку представили в Прусинівіцах в Опольському воєводстві, рідному селі отця Андрея. У місцевому парафіяльному костелі Святого Архангела Михаїла за отця Андрея відправили поминальну месу. Спеціально на літургію приїхав протоієрей Михайло Мельничук, парох маневицької православної громади, з родиною. Отець Анджей був для панотця не просто сусідом і другом, а хре-

У Луцьку діє контактний пункт Сервісу відбудови України

W Łucku działa punkt kontaktowy Serwisu Odbudowy Ukrainy

сторінка 3

Дискусія
про Волинь'43

Dyskusja
o Wołyniu'43

сторінка 4

Біля пам'ятника Міцкевича
навели лад

Uporządkowano teren
wokół pomnika Mickiewicza

сторінка 7

Перший рік занять
із польської мови позаду
Pierwszy rok nauki języka
polskiego za nami

сторінка 9

Як будували пам'ятник
у Павлівці

Jak budowano pomnik
w Pawliwce

сторінка 10

Umowa o partnerstwie między Włodzimierzem a Malborkiem...

Угода про партнерство між Володимиром і Мальборком...

Delegacja Włodzimierskiej Rady Miejskiej odwiedziła Malbork. To miasto zostało nowym partnerem Włodzimierza. Informuje o tym oficjalna strona miasta Włodzimierza.

Делегація Володимирської міської ради відвідала Мальборк. Це місто стало новим партнером Володимира. Про це повідомляє офіційний сайт міста Володимира.

Podczas kilkudniowej wizyty delegacji miasta Włodzimierza w Polsce miało miejsce uroczyste podpisanie umowy o współpracy między Malborkiem a Włodzimierzem. Wydarzenie odbyło się 17 czerwca z udziałem konsula Ukrainy w Gdańsku Oleksandra Płodystego, konsula Niemiec w Gdańsku Iris Wolff oraz przedstawicieli wszystkich miast partnerskich Malborka: Nordhornu i Monheimu nad Renem (Niemcy), Trok (Litwa), Sölvesborga (Szwecja), Margny-lès-Compiègne (Francja), Offagny (Włochy) i Kilkenny (Irlandia).

Umowę o współpracy podpisali mer Włodzimierza Igor Palonka, burmistrz Malborka Marek Charzewski i przewodniczący Rady Miasta Malborka Paweł Dziwosz.

Z okazji podpisania umowy na Skwerze Miast Partnerskich w Malborku przy placu Kazimierza Jagiellończyka odbyła się uroczystość odsłonięcia tablicy upamiętniającej rozpoczęcie nowej współpracy, a na placu w pobliżu Rady Miejskiej pojawił się znak poświęcony Włodzimierzowi z podaną odległością od niego.

Jak określono w umowie, współpraca partnerska między miastami będzie prowadzona w dziedzinie edukacji, kultury, sportu, turystyki, zdrowia, polityki młodzieżowej, wymiany między instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi. W szczególności w ramach współpracy planowana jest wymiana młodzieży, która w czasie trwania wojny będzie jednostronna, czyli do Malborka na spotkania będą przyjeżdżały dzieci z Włodzimierza.

Delegacja z Włodzimierza zwiedziła w tych dniach Malbork, zapoznała się w życiu jego mieszkańców, działalnością Urzędu Miasta, zakładów opieki zdrowotnej, oświaty, kultury, gospodarki mieszkaniowej i infrastruktury komunalnej.

Представители Włodzimierza odwiedzili hotel, który od pierwszych dni otwartej agresji rosyjskiej stał się schronieniem dla setek uchodźców z Ukrainy. Obecnie mieszka tu 46 Ukraińców – kobiet z dziećmi i osób starszych m.in. z obwodu donieckiego, sumskiego i żytomierskiego.

Do domu ukraińska delegacja wróciła z pomocą humanitarną, którą Malbork przekazał dla osób wewnętrznie przesiedlonych i wojskowych.

Źródło: volodymyrrada.gov.ua
Fot. Urząd Miasta Malborka

Під час кількадевного візиту володимирської делегації до Польщі відбулося урочисте підписання угоди про співпрацю між Мальборком і Володимиром. Захід пройшов 17 червня за участі консула України в Гданську Олександра Пłodистого, консулки Німеччини в Гданську Іріс Вольфф і представників усіх міст-партнерів Мальборка: Нордхорна і Монгайма-на-Рейні (Німеччина), Тракая (Литва), Сельвесборга (Швеція), Марнья-ле-Комп'єнь (Франція), Оффаньї (Італія) та Кілкенні (Ірландія).

Угоду про партнерство підписали міський голова Володимир-Волинської міської тери-

торіальної громади Ігор Пальонка, бурмістр Мальборка Марек Хажевський та голова міської ради Мальборка Павел Дзівош.

Із нагоди підписання договору на алеї міст-партнерів Мальборка на площі Казімежа Ягеллончика відбулася церемонія відкриття інформаційної дошки на честь початку нової співпраці, а на площі неподалік міської ради з'явився вказівник, присвячений Володимирі із зазначеною відстанню до нього.

Як вказано в угоді, партнерська співпраця між містами буде здійснюватися у сферах освіти, культури, спорту, туризму, охорони здоров'я, молодіжної політики, обміну між державними установами та неурядовими організаціями. Зокрема в межах співпраці планується обмін молоддю, який, доки триває війна, буде одностороннім, тобто до Мальборка на знайомство приїжджатимуть діти з Володимира.

Делегація з Володимира в ці дні пізнавала Мальборк, життя його мешканців, роботу муніципалітету, закладів охорони здоров'я, житлово-комунального господарства, освіти, культури та інфраструктури.

Представники Володимира відвідали місцевий хостел, який із перших днів повномасштабного вторгнення став прихистком для сотень біженців з України. Нині тут мешкають 46 українців – жінок із дітьми і старших людей із Донеччини, Сумщини, Житомирщини та інших областей.

Додому українська делегація повернулася з гуманітарною допомогою, яку Мальборк передав для внутрішньо переміщених осіб і військових.

Джерело: volodymyrrada.gov.ua
Фото: Уряд міста Мальборка

...oraz Białym Borem a Białą Krynicą ...та Білим Бором і Білою Криницею

W Białym Borze w województwie zachodniopomorskim odbyła się uroczystość podpisania umowy partnerskiej z Białą Krynicą – miejscowością położoną w obwodzie rówieńskim. Poinformował o tym portal gryf.tv.

Dwa lata temu Gmina Biały Bór położona w powiecie szczecineckim podpisała z Hromadą Białą Krynicą w rejonie rówieńskim list intencyjny o podjęciu szerokiej współpracy. W zeszłym tygodniu doszło do zawarcia oficjalnej umowy o partnerstwie.

Jak podkreśla gryf.tv, do białoborskiego ratusza przybyła czteroosobowa delegacja z Białej Krynicy na czele z Tetianą Gonczaruk – przewodniczącą hromady. Podpisaną umowę portal określa jako dokument w dwójnasób symboliczny: z jednej strony był to pokrzepiający gest solidarności dla przeżywających wojenny dramat gości zza wschodniej granicy, z drugiej zaś okazała się pierwszym sojuszem Białego Boru z partnerem z Ukrainy. Dla Białej Krynicy jest to także pierwsza umowa partnerska z samorządem z Polski.

Dokument został podpisany przez przewodniczącą Hromady Białą Krynicą Tetianę Gonczaruk oraz burmistrza Białego Boru Pawła Mikołajewskiego w obecności Henryka Kołodzieja, Konsula Honorowego Ukrainy w Szczecinie oraz białoborskich radnych.

Biały Bór jest nazywany ukraińską stolicą w Polsce. W wyniku akcji «Wisła» z połu-

dniowo-wschodniej Polski na Pomorze trafiło ok. 45 tys. Ukraińców, liczna grupa osiedliła się w Białym Borze i okolicach. Jak podaje portal bialybor.com.pl, od 1956 r. Ukraińcy uzyskali duże możliwości organizowania się: w 1957 r. w Białym Borze powstała parafia greckokatolicka, koło Ukraińskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego, w 1958 r. rozpoczęła działalność szkoła podstawowa z ukraińskim językiem nauczania, której w 1961 r. nadano imię Tarasa Szewczenki.

«Naszą wielkością są nasi ludzie, nasi mieszkańcy i to dobro, które w nich jest. Najważniejszym elementem naszego działania jest chęć budowy, współpracy i rozwoju. Jestem niezmiernie dumny, że dzisiaj idziemy dalej, robimy krok, który przyniesie nam wszystkim dużo dobrego» – powiedział Paweł Mikołajewski podczas uroczystości podpisania umowy partnerskiej z Białą Krynicą. Zgodnie z informacją portalu gryf.tv powiat szczecinecki już dwukrotnie wysłał konwoje z pomocą humanitarną dla Ukrainy, za co w białoborskiej sali sesyjnej podziękowała Tetiana Gonczaruk.

MW

У місті Білий Бір у Західнопоморському воєводстві відбулося урочисте підписання угоди про партнерство з територіальною громадою в Білій Криниці Рівненської області. Про це повідомляє портал gryf.tv.

Два роки тому гміна Білий Бір, розташована в Щецинецькому повіті, підписала лист про наміри широкої співпраці з Білою Криницею, що на Рівненщині. Минулого тижня ці громади підписали офіційну угоду про партнерство.

Делегація з Білої Криниці у складі чотирьох осіб на чолі з головою громади Тетяною Гончарук прибула до білобурської ратуші. Портал визначає підписану угоду як документ із подвійним символізмом: з одного боку це підбадьорливий жест солідарності для гостей із-за східного кордону, які переживають драматичні воєнні події війни, а з другого – це перша партнерська угода Білого Бору з українською громадою. Для Білої Криниці це також перша угода про партнерство з органом місцевого самоврядування з Польщі.

Документ у присутності Почесного консула України в Щецині Генрика Колодзєя та місцевих депутатів підписали голова Білобурської громади Тетяна Гончарук і бургомістр Білого Бору Павел Миколаєвський.

Білий Бір називають українською столицею Польщі. Внаслідок акції «Вісла» близько 45 тис. українців депортували з Південно-Схід-

ної Польщі на Помор'я. Значна група переселенців потрапила до Білого Бору й навколишніх сіл. За даними порталу bialybor.com.pl, починаючи з 1956 р., українці отримали широкі можливості для самоорганізації: в 1957 р. у Білому Борі засновано греко-католицьку парафію, створено відділ Українського суспільно-культурного товариства, а в 1958 р. почала діяти початкова школа з українською мовою викладання, якій у 1961 р. присвоєно ім'я Тараса Шевченка.

«Наша сила – в наших людях, наших мешканцях і тому добрі, яке є в них. Найважливішим елементом нашої діяльності є бажання будувати, співпрацювати й розвиватися. Я надзвичайно пишаюся тим, що сьогодні ми рухаємося вперед і робимо крок, який усім нам принесе багато доброго», – сказав Павел Миколаєвський під час урочистого підписання угоди про партнерство з Білою Криницею. Згідно з інформацією порталу gryf.tv, Щецинецький повіт уже двічі відправляв в Україну вантажі з гуманітарною допомогою, за що Тетяна Гончарук подякувала в сесійній залі Білого Бору.

BM

Wystartował Serwis Odbudowy Ukrainy

Стартував проєкт «Сервіс відбудови України»

Warsaw Enterprise Institute rozpoczął realizację projektu «Serwis Odbudowy Ukrainy», który opiera się o polsko-ukraińską współpracę gospodarczą. «Współpraca może znacząco wesprzeć proces odbudowy i modernizacji Ukrainy już obecnie, kiedy trwają jeszcze działania zbrojne» – uważa Józef Lang, dyrektor Biura WEI w Kijowie.

Варшавський інститут підприємництва розпочав реалізацію проєкту «Сервіс відбудови України», який опиратиметься на польсько-українське економічне співробітництво. «Співпраця може суттєво підтримати процес відбудови та модернізації України вже зараз, коли ще тривають бойові дії», – каже Юзеф Ланг, директор київського офісу інституту.

Serwis Odbudowy Ukrainy to projekt wsparcia procesu modernizacji i odbudowy Ukrainy poprzez zaangażowanie polskich firm i wspieranie polsko-ukraińskiej współpracy gospodarczej – podaje Fundacja Warsaw Enterprise Institute na stronie odbudowaukrainy.org.pl.

Projekt jest realizowany przez Centrum Studiów Strategicznych Warsaw Enterprise Institute przy wsparciu finansowym Kancelarii Prezesa Rady Ministrów RP.

«Podstawowym jego zadaniem jest wsparcie procesu odbudowy i modernizacji Ukrainy poprzez zapewnienie mu trwałych, zrównoważonych fundamentów stworzonych przez wzrost gospodarczy. Współpraca ukraińskich firm i samorządów z polskimi firmami i szerszej polsko-ukraińska współpraca gospodarcza może być jedną z głównych sił napędowych takiego wzrostu, znacząco wesprzeć proces odbudowy i modernizacji Ukrainy już obecnie, kiedy trwają jeszcze działania zbrojne» – mówi Józef Lang, dyrektor Biura Warsaw Enterprise Institute w Kijowie.

Dodaje: «W projekcie staramy się koncentrować na tym, co można osiągnąć już teraz, i podejmować działania tam, gdzie jest to obecnie możliwe, stąd też w pilotażowej fazie projektu obejmuje on na razie nie całe terytorium Ukrainy, a osiem zachodnich i centralnych obwodów». Chodzi o obwody: lwowski, wołyński, rówieński, tarnopolski, iwano-frankiowski, żytomierski, chmielnicki oraz winnicki.

Sprawnej realizacji projektu będą służyły Biuro Warsaw Enterprise Institute w Kijowie (kyiv@wei.org.pl) oraz punkty kontaktowe ułatwiające współpracę pomiędzy polskimi i ukraińskimi przedsiębiorcami i władzami samorządowymi, a także tworzenie bazy potrzeb inwestycyjnych.

Punkty kontaktowe będą działać we Lwowie (obwody lwowski iwano-frankiowski, lviv@wei.org.pl), Łucku (obwody wołyński, rówieński i tarnopolski, lutsk@wei.org.pl) oraz Winnicy (obwody chmielnicki, winnicki i żytomierski, winnytsia@wei.org.pl).

«W najbliższym czasie planujemy organizację serii okrągłych stołów i se-

SERWIS ODBUDOWY UKRAINY

minariów, które mają na celu zaprezentowanie możliwości polsko-ukraińskiej współpracy gospodarczej, dostępnych instrumentów wsparcia, pokazanie, jak polskie firmy mogą wesprzeć proces odbudowy i modernizacji Ukrainy, oraz nawiązywanie kontaktów B2B pomiędzy polskim i ukraińskim biznesem. Jesteśmy również w aktywnym kontakcie z przedstawicielami ukraińskich samorządów co do ich potrzeb inwestycyjnych i tego, jak polskie firmy mogą ich w tym wesprzeć» – zwraca uwagę Józef Lang.

Już w lipcu w Łucku odbędzie się prezentacja projektu i punktu kontaktowego, którego koordynatorem została Wiktoria Homonec posiadająca doświadczenia w zarządzaniu projektami oraz pracy w administracji publicznej i samorządzie lokalnym, w tym na stanowisku kierownika Wydziału Współpracy Międzynarodowej i Działalności Projektowej Łuckiej Rady Miejskiej.

Partnerem projektu jest Związek Przedsiębiorców i Pracodawców, który angażuje się zarówno w pomoc humanitarną obywatelom Ukrainy, jak i wzmacnianie relacji między polskimi i ukraińskimi przedsiębiorcami. Fundacja Warsaw Enterprise Institute również aktywnie wspiera Ukrainę, w tym Siły Zbrojne Ukrainy, przekazując pomoc humanitarną ukraińskim samorządom oraz samochody, amunicję i inne wsparcie ukraińskiemu wojsku. Np. w maju WEI wraz z portalem Defence 24 przekazał polskie drony bojowe Warmate Siłom Operacji Specjalnych ZSU.

Natalia Denysiuk

Serwis відбудови України – це проєкт, спрямований на підтримку процесу модернізації та відбудови України шляхом залучення польських фірм та підтримки польсько-української економічної співпраці. Про це на сайті odbudowaukrainy.org.pl повідомляє Фонд Варшавського інституту підприємництва (Warsaw Enterprise Institute, WEI).

Проєкт реалізує Центр стратегічних досліджень Варшавського інституту підприємництва за фінансової підтримки Канцелярії голови Ради міністрів РП.

«Його основне завдання – підтримка процесу відбудови та модернізації України шляхом забезпечення стійкого та збалансованого фундаменту, створеного економічним зростанням. Співпраця українських фірм та органів місцевого самоврядування з польськими фірмами та, якщо дивитися ширше, польсько-українська економічна співпраця можуть стати однією з головних рушійних сил такого зростання, щоб суттєво підтримати процес відбудови та модернізації України вже зараз, коли ще тривають бойові дії», – говорить Юзеф Ланг, директор офісу Варшавського інституту підприємництва в Києві.

«У проєкті ми намагаємося зосередитися на тому, чого можна досягти зараз, і діяти там, де це можливо. Тому на пілотному етапі проєкт охоплює поки що не всю територію України, а лише вісім західних і центральних областей», – додає він. Йдеться про Львівську, Волинську, Рівненську, Тернопільську, Івано-Франківську, Житомирську, Хмельницьку та Вінницьку області.

Ефективній реалізації проєкту сприятимуть київський офіс Варшавського інституту підприємництва (kyiv@wei.org.pl) та контактні пункти, які слугуватимуть для налагодження

співпраці між польськими й українськими підприємцями та місцевою владою, а також для створення бази даних інвестиційних потреб.

Контактні пункти діятимуть у Львові (охоплюватиме Львівську й Івано-Франківську області, lviv@wei.org.pl), Луцьку (Волинська, Рівненська та Тернопільська області, lutsk@wei.org.pl) та Вінниці (Хмельницька, Вінницька та Житомирська області, winnytsia@wei.org.pl).

«Найближчим часом ми плануємо організувати серію круглих столів та семінарів, щоби представити можливість польсько-української економічної співпраці, доступні інструменти підтримки, показати, як польські компанії можуть підтримати процес відновлення та модернізації України, а також налагодити співпрацю B2B між польським та українським бізнесом. Ми також активно контактуємо з представниками українських органів місцевого самоврядування щодо їхніх інвестиційних потреб і того, як польські компанії можуть їх у цьому підтримати», – зазначає Юзеф Ланг.

Уже в липні в Луцьку відбудеться презентація проєкту та контактного пункту, діяльність якого координуватиме Вікторія Гомонек. Вона має досвід у сфері проєктного менеджменту та роботи в органах державного управління й місцевого самоврядування, зокрема на посаді керівниці управління міжнародного співробітництва та проєктної діяльності Луцької міської ради.

Партнером проєкту є польська Спілка підприємців і роботодавців, яка бере активну участь у наданні гуманітарної допомоги громадянам України та зміцненні контактів між польськими й українськими підприємцями. Фонд Варшавського інституту підприємництва також активно підтримує Україну та Збройні сили України, зокрема, надаючи гуманітарну поміч громадам, транспортні засоби, амуніцію та іншу допомогу українським військовим. Наприклад, у травні WEI спільно з порталом Defence 24 передав Силам спеціальних операцій ЗСУ польські бойові безпілотники Warmate.

Наталія Денисюк

Informacja wołyńska Волинська інформація

W Łuckiej Hromadzie zostaną odnowione miejsca gromadzenia śmieci i otwarte nowe centra zagospodarowania odpadów. W ciągu trzech lat na te działania zostanie przeznaczonych ponad 90 mln hrywien.

У луцькій громаді оновлять майданчики для збору сміття та відкриють нові центри управління відходів. На ці заходи протягом трьох років спрямують понад 90 млн грн.

Kolekcja Muzeum Ikony Wołyńskiej została uzupełniona o siedem odrestaurowanych obrazów namalowanych przez wołyńskich malarzy ikon w XVIII–XIX wieku.

Kolekcję Muzeum wołyńskiej ikony popowilić сім відреставрованих образів, написаних волинськими іконописцями у XVIII–XIX ст.

Dzieci z Łuckiej Hromady wzięły udział w Letniej Artystycznej Etnoszkole w Woli Uhruskiej zorganizowanej w ramach projektu «Wspólne dziedzictwo kulturowe: odrodzenie folkloru na pograniczu polsko-ukraińskim».

Діти з Луцької громади долучилися до Літньої мистецької етношколи у Волі Ухруській. Її проведення стало можливим завдяки проєкту «Спільна культурна спадщина: відродження фольклору на українсько-польському прикордонні».

Biała Podlaska w województwie lubelskim będzie współpracować z Boratyńską Hromadą w dziedzinie medycyny, ekologii i tworzenia ochotniczych straży pożarnych w ramach programu Interreg NEXT Polska–Ukraina 2021–2027.

Miasto Biała Podlaska Lublinskiego województwa współpracują z Boratyńską Hromadą w ramach Programu Interreg NEXT «Polska–Ukraina 2021–2027» у сферах медицини, екології та формуванні добровільних пожежних команд.

W Łucku badane są odkryte niedawno krypty pierwszej rzymskokatolickiej katedry Świętej Trójcy z XV wieku.

У Луцьку досліджують нововідкриті крипти першого римо-католицького кафедрального собору Святої Трійці XV ст.

YEAS
*DISCOVER
YOUTH EXCHANGE IN POLAND
#EXCHANGE

Молодіжний обмін у Польщі

Молодь віком 18–30 років зі знанням англійської мови запрошують до участі в міжнародному обміні у Катовіцах, який відбудеться в рамках проєкту «Slow Down». Працюючи в групах, молоді люди ознайомляться з різними методами й техніками подолання стресу.

Деталі тут: <https://forms.gle/Nvc6fz9ThkAum6Hg8>.

Дедлайн: 7 липня.

BM

Wołuniowi'43 poświęcono okrągły stół

Волині'43 присвятили круглий стіл

23 czerwca w Łucku odbył się okrągły stół pt. «„Wołyń'43 – wspólny ból” Ukraińsko-Polskiego Forum Naukowego „Wołyńska Platforma Dialogu”», poświęcony 80. rocznicy Rzezi Wołyńskiej. Odnosnie terminologii: prezentując wypowiedzi uczestników okrągłego stołu posługujemy się definicjami (konflikt, tragedia, konfrontacja, akcja), których używali prelegenci w swoich wystąpieniach.

Wydarzenie zostało zorganizowane przez Wołyński Memoriał imienia Wasyla Stusa, Fundację Charytatywną «Dziedzictwo Przyszłości» oraz Wołyńskie Muzeum Krajoznawcze. Moderatorem był **Oleksandr Żuk**, prezes wołyńskiego oddziału Ogólnoukraińskiej Organizacji Praw Człowieka Memoriał imienia Wasyla Stusa.

Organizatorzy spotkania postawili sobie za cel potępienie zbrodni z okresu II wojny światowej, wyrażenie współczucia ofiarom z obu stron, określenie stanowiska społeczeństwa wołyńskiego wobec Tragedii Wołyńskiej oraz znalezienie dróg do porozumienia i pojednania.

Choć mimo deklarowanej nazwy (Ukraińsko-Polskie Forum Naukowe) na wydarzeniu nie pojawił się ani jeden przedstawiciel Polski, dyskusję można nazwać gorącą, ponieważ poglądy prelegentów na omawiane zagadnienia znacznie się między sobą różniły.

Obrazy okrągłego stołu otworzyła dr hab. prof. **Ludmyła Strilczuk**. Jednym z głównych obszarów jej zainteresowań naukowych są stosunki ukraińsko-polskie oraz problematyka pamięci historycznej. Ludmyła Strilczuk kieruje Katedrą Historii Powszechnej i Filozofii Wołyńskiego Uniwersytetu Narodowego imienia Łesi Ukrainki (WUN), a także przewodniczy wołyńskiej regionalnej organizacji Ogólnoukraińskiego Towarzystwa «Proswita» imienia Tarasa Szewczenki.

«Konflikt ukraińsko-polski, który miał miejsce w czasie II wojny światowej na Wołyniu i w Galicji, jest tragedią dla obu narodów. A okrucieństwa popełnione przez wojska rosyjskie na terytorium obwodu kijowskiego w obecnej wojnie, m.in. w Buczy i Irpieniu, na wschodzie Ukrainy, aktualizują ją i przypominają o tych krwawych wydarzeniach, które miały miejsce na Wołyniu podczas II wojny światowej» – wskazała analogię uczona.

Jak zauważyła, problem konfrontacji polsko-ukraińskiej stał się, zwłaszcza w ostatnich latach przed inwazją rosyjską, przedmiotem potężnych manipulacji strony trzeciej, czyli federacji rosyjskiej. Jako przykład podała zniszczenie przez wandalów pomnika w Hucie Pieniackiej w obwodzie lwowskim 8 stycznia 2017 r. Zanim mieszkańcy wsi odkryli zniszczenia, film przedstawiający rozbite płyty już pojawił się na rosyjskich kanałach YouTube.

Ważnym czynnikiem, który uniemożliwia ustalenie prawdy, zdaniem Ludmyły Strilczuk, jest manipulacja mająca na celu sztuczne zawy-

żenie liczby ofiar. Pani profesor podała następujące dane: w Ochnówce koło Włodzimierza postawiono krzyż pamięci 167 zamordowanym Polakom, podczas gdy we wsi mieszkały tylko trzy rodziny polskie. W Dominopolu na Wołyniu podobny krzyż postawiono 490 Polakom, chociaż dane polskich historyków Siemaszków mówią o mieszkających we wsi około 200 Polakach, badania Ukraińca Iwana Puszczuka mówią o 120 Polakach, a spis ludności przeprowadzony przez niemieckie władze okupacyjne za rok 1941 podaje, że ogólna liczba mieszkańców wsi wynosiła 180 osób.

Anatolij Kurnosow z Centrum Studiów Politycznych «Doktryna» (Kijów) mówił o problemach współczesnych stosunków polsko-ukraińskich: «Nasze kraje w ciągu ostatniego półtora roku wojny pokonały szlak zbliżenia o wiele dłuższy niż w poprzednich trzydziestu latach i wypełniły nasze strategiczne partnerstwo rzeczywiście realnym znaczeniem».

«Wydaje się, że w tym momencie nie powinno być już powodu, by wątpić w uczciwość naszych wzajemnych intencji. Jest między nami szczerzy dialog, być może nie zawsze nagłaśniany, żeby nasz północno-wschodni sąsiad tego nie wykorzystywał. Lecz jeśli my, Ukraińcy i Polacy, odczuwamy niechęć do prowadzenia tego dialogu lub nie ufamy naszemu partnerowi, sojusznikowi i przyjacielowi, to już to samo oznacza, że w wojnie kognitywnej, jaką Rosja prowadzi z Ukrainą i Polską, walce o naszą świadomość wróg już robi postępy. Wpływa to na myślenie, a co za tym idzie na zachowanie» – podkreślił ekspert.

Jego zdaniem federacja rosyjska nadal uważa temat Wołynia za jedną z najważniejszych narracji, którą można wykorzystywać przeciwko Ukrainie. Dlatego, choć trudno i boleśnie mówić o tragicznej przeszłości, nie można milczeć, bo cisza posługuje się wróg.

«On za nas wypełnia przestrzeń informacyjną, którą powinniśmy byli uformować sami. Dlatego po prostu jesteśmy zobowiązani o tym mówić» – wyraził swoją opinię prelegent.

Anatolij Kurnosow uważa upamiętnianie ofiar i miejsc pamięci, a także towarzyszące im badania i dyskusje, bez względu na ich złożoność, za sposób dialogu o niezagojonych ranach Wołynia. Dyplomacja na poziomie organizacji publicznych, platform eksperckich i kontaktów osobistych jest niezwykle ważna. Jego zdaniem takie spotkania jak okrągły stół są potrzebne.

23 червня в Луцьку відбувся круглий стіл «„Волинь'43 – спільний біль” Українсько-польського наукового форуму „Волинська платформа діалогу”», приурочений до 80-х роковин Волинської трагедії. Щодо термінології, то представляючи в тексті висловлювання доповідачів, ми posлугуємося тими дефініціями (конфлікт, трагедія, протистояння, акція), які вони використовували під час своїх виступів.

Подію організували волинський «Меморіал імені Василя Стуса», ГО «Спадщина майбутнього» та Волинський краєзнавчий музей. Модератором був **Oleksandr Żuk**, голова волинського осередку Всеукраїнської правозахисної організації «Меморіал» імені Василя Стуса.

Організатори зустрічі поставили собі за мету засудити злочини Другої світової війни, висловити співчуття жертвам з обох сторін, визначити позицію волинської громадськості щодо Волинської трагедії та знайти шляхи до порозуміння і примирення.

Хоч, попри заявлену назву (Українсько-польський науковий форум), на заході не було жодного представника Польщі, дискусію можна назвати гарячою, адже погляди доповідачів на обговорювану проблематику суттєво відрізнялися.

Відкрила круглий стіл докторка історичних наук, професорка **Людмила Стрільчук**. Українсько-польські взаємини і проблеми історичної пам'яті є одними з основних напрямків її дослідницької діяльності. Людмила Стрільчук керує кафедрою всесвітньої історії та філософії у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (ВНУ), а також очолює Волинську крайову організацію Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка.

«Українсько-польський конфлікт, який відбувся в роки Другої світової війни на Волині та Галичині, є трагедією для обох народів. І ті звірства, які чинили російські війська на території Київщини у війні теперішній, зокрема в Бучі, Ірпені, а також на сході України, її актуалізують і нагадують про ті криваві події, які мали місце на Волині в часи Другої світової», – навила аналогію науковиця.

Як зауважила доповідачка, проблема польсько-українського протистояння стала, особливо в останні роки перед російським вторгненням, предметом потужних маніпуляцій із боку третьої сторони, тобто з боку російської федерації. Як один із прикладів вона навила знищення вандалами меморіалу в Гуті-Пеняцькій на Львівщині 8 січня 2017 р., коли відео з розбитими плитами на російських YouTube-каналів з'явилося раніше, ніж жителі села виявили руйнування.

Важливим фактором, який унеможливило встановлення істини, на думку Людмили

Стрільчук, є маніпуляції з метою штучного завищення кількості жертв. Професорка навила такі дані: в Охнівці біля Володимира встановлено хрест 167 загиблим полякам, тоді як у селі проживали всього три польських сім'ї; в Домінополі встановлено аналогічний хрест 490 полякам, натомість дані польських дослідників Семашків говорять про те, що в селі проживали близько 200 поляків, у розвідці українця Івана Пущука йдеться про 120 поляків, а дані перепису німецької окупаційної влади за 1941 р. наводять загальну кількість жителів села – 180 осіб.

Про проблеми сучасних польсько-українських взаємин говорив **Анатолій Кurnosow** із Центру політичних студій «Доктрина» (Київ): «Наші країни за останніх півтора року війни пройшли шлях до зближення більший, ніж за попередніх 30, і наповнили наше стратегічне партнерство справді реальним змістом».

«Здається, вже не повинно бути жодних підстав сумніватися у щирості наших взаємних намірів. Між нами йде відвертий діалог, можливо, не завжди афішований, щоб наш північно-східний сусід цим не скористався. І якщо ми, українці та поляки, відчуваємо небажання вести цей діалог чи не довіряємо своєму партнеру, своєму союзнику і своєму другу, то це означає, що в тій когнітивній війні, яка ведеться проти України та Польщі з боку росії, боротьбі за нашу свідомість протистояннями уже досягає успіхів. Це впливає на думки, а внаслідок цього – і на поведінку», – наголосив експерт.

На його думку, тему Волині російська федерація досі вважає одним із найбільш вагомим наративів, який можна використати проти України. Тому, хоч говорити про трагічне минуле важко й боляче, мовчати не можна, адже тишу використовує ворог.

«Він заповнює замість нас інформаційний простір, який мали би формувати ми. Тож розмовляти про це просто необхідно», – висловив свою думку доповідач.

Шляхом діалогу про незагоєні рани Волині Анатолій Кurnosow вважає вшанування жертв і місць пам'яті, а також супутні дослідження і розгляд фактів, наскільки складними вони не були б. Украй важливо є дипломатія на рівні громадських організацій, експертних майданчиків, особистих контактів. На його думку, зустрічі, подібні круглому столу, необхідні.

Експерт везувал обидві сторони діалогу до zachowania rozsądku i dążenia do zrozumienia emocji drugiej strony. «Nie powinniśmy stawać się zakładnikami historii przeszłości, tworząc historię przyszłości. Uważam, że sam dialog historyków nie wystarczy, dialog powinien być wielowymiarowy» – podsumował.

Dziennikarz i badacz polskiego dziedzictwa na Ukrainie **Dmytro Antoniuk** skupił się w swoim wystąpieniu na praktycznych propozycjach: «Jest już precedens, a mianowicie zezwolenie na ekshumację w Puźnikach na Tarnopolszczyźnie udzielone Fundacji Wolność i Demokracja. Ponieważ obecny okrągły stół odbywa się pod patronatem Wołyńskiej Obwodowej Administracji Wojuskiej, apeluję do jej przedstawicieli o otwartość i o zezwolenie na przeprowadzenie ekshumacji na terenie obwodu wołyńskiego mimo wojny w Ukrainie i wszechobecnego zagrożenia. Takie ekshumacje można robić wspólnie, bo właśnie to może nas, Ukraińców i Polaków, zbliżyć. Pomocze to również zmniejszyć liczbę oskarżeń z obu stron, które padają i będą padać jeszcze częściej wraz ze zbliżaniem się tej smutnej rocznicy».

Już samo deklarowanie chęci współpracy Ukraińców w kwestii ekshumacji może przynieść wiele korzyści obu narodom, przekonuje Dmytro Antoniuk. «Jako korespondent polskiego radia «Wnet» byłbym jednym z pierwszych, który nagłaśniałby to na żywo i wszędzie, gdzie to możliwe» – kontynuował.

«Inicjatywy podejmowane na miejscu przez zwykłych Ukraińców, takie jak sprzątanie polskich cmentarzy i miejsc pamięci, są również niezwykle ważne i pożyteczne w naszej wspólnej polsko-ukraińskiej sprawie. Jest to niezwykle aktualne teraz, kiedy najpierw z powodu pandemii, a teraz z powodu wojny, Polacy nie są w stanie uporządkować tych nekropolii. Takich inicjatyw powinno być więcej, należy je wspierać, bo podobnych miejsc na Wołyniu jest bardzo, bardzo dużo» – podkreślił w swoim wystąpieniu Dmytro Antoniuk.

Dr hab. prof. **Oksana Kaliszczuk** z WUN, autorka licznych publikacji na temat konfrontacji ukraińsko-polskiej w czasie II wojny światowej oraz polityki pamięci uważa, że zakrojona na szeroką skalę inwazja rosyjska dała pewną szansę na rozwiązanie historycznych sporów i wojen pamięci między Polską a Ukrainą, bo stworzyła zupełnie nową rzeczywistość: «Początkowo była nawet myśl, że ta wojna odsunie na bok temat konfrontacji w czasie II wojny światowej. Jest to jednak złudzenie i są ku temu powody. Przede wszystkim jest w Polsce część społeczeństwa – mała, ale bardzo głośna – która nigdy nie pozwoli, aby ten temat został rozwiązany. Po drugie, w 2016 r. [w Polsce] dzień 11 lipca stał się datą państwową. Dlatego w naszych poszukiwaniach sposobów dialogowania powinniśmy mieć świadomość, że ten temat w żadnym wypadku nie zniknie».

Zdaniem uczzonej temat ma co najmniej trzy wymiary – akademicki, polityczny i społeczny. I każdy z nich ma swoje problemy. W aspekcie naukowym, mimo wszystkich wspólnych wysiłków polsko-ukraińskich, wciąż istnieją pytania, na które nawet eksperci nie są w stanie udzielić jednoznacznej odpowiedzi. Kolejna przeszkoda też jest dość oczywista, bo zawsze znajdują się siły polityczne, które będą próbowały wykorzystać ten temat w swoich interesach.

Oksana Kaliszczuk utrzymuje, że dialog publiczny składa się z komponentu oficjalnego, czyli państwowego, i interpersonalnego. «Musi-

my zdać sobie sprawę, że na żadnym z tych poziomów nie osiągniemy zgody. Dlatego, moim zdaniem, konieczne jest pójście w następującym kierunku. Po pierwsze: omawiać i rozwijać w miarę możliwości te tematy, te aspekty, które nie powodują dyskusji. Na przykład tematyka ratowania Ukraińców przez Polaków i Polaków przez Ukraińców. Po drugie: jak główni gracze, czyli ZSRR i III Rzesza, wpływali na stosunki polsko-ukraińskie» – wyjaśniła swój punkt widzenia.

Uważa też, że dialog jest możliwy tylko na zasadzie parytetu. Jej zdaniem w żadnym wypadku nie może być tak, że dla wsparcia w tej wojnie Ukraina szłaby na ustępstwa w kwestiach historycznych, powinna to być rozmowa równych sobie: «Musimy zgodzić się na prawo każdej ze stron do posiadania własnej wizji punktów spornych, a nie szukania punktów wspólnych, bo te poszukiwania dziś raczej nic nie dadzą. Ale poszukiwania muszą być wspólne: wspólne konferencje, wspólne ekshumacje».

Oksana Kaliszczuk uważa również, że aby prowadzić równy dialog, Ukraina powinna przenieść problematykę Wołynia'43 z poziomu regionalnego na krajowy, a także szukać nowych sposobów prowadzenia dialogu.

«Sformułowanie „Przebaczymy i prosimy o przebaczenie” nie sprawdziło się w naszym przypadku. Potrzebne jest nowe podejście. Musimy wychodzić z założenia, że na razie każdy naród ma prawo do własnej prawdy, do własnej wizji wydarzeń» – reasumowała swoje wystąpienie.

Dr hab. prof. **Mykoła Łytwyn** z Lwowskiego Centrum Badań Stosunków Ukraińsko-Polskich Instytutu Ukrainistyki imienia Iwana Krypjakiewicza Narodowej Akademii Nauk Ukrainy tak opisał źródło konfliktu polsko-ukraińskiego: «Zgadzam się z tym, że przed II wojną światową było wyraźne etniczno-społeczne ani międzynarodowe polsko-ukraińskiej konfrontacji. Tutejsi Polacy i Ukraińcy żyli w zgodzie. Stopień napięcia w stosunkach podnieśli kolonizatorzy-osiadnicy, którzy otrzymali rozparcelowane duże działki ziemi, do których rościli sobie pretensje miejscowi zubożali chłopcy. Kolejnym czynnikiem jest polityka pierwszych Sowietów, której towarzyszyły masowe historyczne kampanie przeciwko Polakom. Przedstawiano ich wszelkimi dostępnymi metodami jako archetypowych wrogów Ukraińców».

Jednocześnie, jak zauważył prelegent, represje skierowane były przeciwko obu narodom w mniej więcej równym stopniu. Jako przykład podał dane z badań Mykoły Kuczerepy, który przemawiał przy okrągłym stole nieco później. Według tych danych w latach 1939–1941 represjonowano ok. 21 tys. Polaków i ok. 20 tys. Ukraińców. Krwawe masowe zbrodnie stały się codziennością: wycofując się Sowietci rozstrzelali około 20 000 osób, a wkrótce Niemcy dokonali eksterminacji około 200 000 Żydów.

«Oba reżimy, nazistowski i stalinowski, są odpowiedzialne za masowe mordy na początku II wojny światowej. Władzom nazistowskim nie udało się zapobiec i zneutralizować ukraińsko-polskiej konfrontacji zbrojnej. Według prawa międzynarodowego to one są odpowiedzialne za anarchię i brak kontroli na Chełmszczyźnie, Wołyniu i w Galicji» – uważa Mykoła Łytwyn.

Według niego czynniki nazistowskie i sowieckie często stawały się katalizatorami konfrontacji ukraińsko-polskiej, a czynnik międzynarodowy był w niej minimalny. Wyróżnił także czynnik społeczny (walkę o ziemię, konfrontację z osad-

Експерт закликав обидві сторони діалогу до вираженості і прагнення зрозуміти емоції другої сторони. «Ми не повинні стати заручниками історії минулого при творенні історії майбутнього. Вважаю, що діалогу самих лише істориків недостатньо, діалог повинен бути багатомірним», – резюмував він.

На практичних пропозиціях зосередив свій виступ дослідник польської спадщини в Україні та журналіст **Дмитро Антоноук**: «Є вже прецедент, а саме дозвіл на ексгумацію у Пузниках на Тернопіллі, наданий фундації «Свобода і демократія». Позаяк теперішній круглий стіл відбувається під патронатом Волинської обласної військової адміністрації, звертаюся до її представників, щоб навіть попри те, що зараз в Україні триває воєнний стан і скрізь небезпека, вони проявили відкритість і спробували надати дозвіл на проведення ексгумації на території Волинської області. Такі ексгумації можна робити спільно, бо якраз це може нас, українців і поляків, зблизити. Це теж допоможе зменшити кількість негативу з обох сторін, який летить і буде литися ще більше з наближенням цієї сумної річниці».

Уже навіть саме тільки висловлення бажання українців співпрацювати в питанні ексгумації може принести багато користі для обох народів, переконаний Дмитро Антоноук. «Я як кorespondent польського радіо «Wnet» був би одним із перших, хто оприлюднював би це у прямих ефірах і всюди, де можливо», – продовжив він.

«Ініціативи на місцях звичайних українців, як-от прибирання польських цвинтарів і місць пам'яті, теж надзвичайно важливі й корисні в нашій спільній польсько-українській справі. Це надзвичайно актуально зараз, коли спочатку через пандемію, а тепер через війну поляки не мають змоги прибирати такі кладовища. Потрібно, щоб таких ініціатив було більше, їх треба підтримувати, бо таких місць на Волині дуже-дуже багато», – наголосив у своїй доповіді Дмитро Антоноук.

Докторка історичних наук, професорка **Оксана Каліщук** із ВУ імені Лесі Українки, авторка численних публікацій про українсько-польське протистояння в роки Другої світової війни та політику пам'яті, вважає, що повномасштабне російське вторгнення дало певний шанс для вирішення історичних суперечок і війн пам'яті між Польщею та Україною, адже воно створило абсолютно нову реальність: «Спочатку навіть виникла думка, що ця війна відсуне тему протистояння часів Другої світової. Проте це ілюзія, і на те є причини. По-перше, в Польщі є частина суспільства – малочисельна, але дуже голосна, – яка ніколи не дозволить зрушити цю тему. По-друге, у 2016 р. [у Польщі] дата 11 липня стала державною. Тому нам у пошуку шляхів варто усвідомлювати, що ця тема за жодних обставин не зникне».

На думку науковиці, тема має щонайменше три виміри: академічний, політичний і суспільний. І в кожному з них є свої проблеми. У науковому аспекті, попри всі спільні польсько-українські напрацювання, досі залишаються питання, на які навіть фахівці не здатні дати однозначної відповіді. Наступна нерепона теж досить очевидна, адже завжди існуватимуть політичні сили, які намагатимуться використати цю тему у своїх інтересах.

За словами науковиці, суспільний діалог складається з офіційної, тобто державної, складової та міжособистісної. «Треба усвідомлювати, що на жодному з цих рівнів ми не дійдемо до однієї спільної думки. Тому, вважаю, потрібно йти в наступному напрямку. Перше: обговорювати й максимально розробляти ті теми, ті аспекти, які не викликають дискусій. Наприклад, теми порятунку українців поляками і поляків українцями. Наступне: як впливали на польсько-українські взаємини головні гравці, тобто СРСР і Третій Рейх», – прокоментувала дослідниця.

Ще вона вважає, що діалог можливий лише на паритетних засадах. На її думку, в жодному випадку не може бути так, щоб за підтримку в цій війні Україна йшла на поступки в історичних питаннях, це має бути розмова рівного з рівним: «Нам треба погодитися на право кожної сторони мати своє бачення спірних моментів і не шукати спільних точок, бо ці пошуки на сьогодні навряд чи щось дадуть. Але пошуки мають бути спільними: спільні конференції, спільні ексгумації».

Також Оксана Каліщук впевнена, що для ведення такого рівноправного діалогу Україні необхідно перевести проблематику Волині'43 із регіонального на загальнодержавний рівень, а також шукати нових шляхів ведення діалогу.

«Формулювання «Процаємо і просимо прощення» в нашому випадку не спрацювало. Потрібні нові підходи. Ми повинні виходити з тези, що кожен народ має право на свою правду, на своє бачення подій», – підсумувала свій виступ науковиця.

Доктор історичних наук, професор **Микола Литвин** зі львівського Центру досліджень українсько-польських відносин Інституту українознавства імені Івана Крип'якевича Національної академії наук України так описав джерело польсько-українського конфлікту: «Погоджуся, що до Другої світової війни на Волині та Галичині не було вираженого етносоціального чи міжнаціонального польсько-українського протистояння. Місцеві поляки та українці жили у злагоді. Градус напруження у взаєминах підняли колонізатори-осадники, які отримали чималі розparcelовані земельні наділи, на які претендували місцеві зuboжі селяни. Наступний фактор – політика перших советів, яка супроводилася масовими істеричними кампаніями проти поляків, яких всіма доступними методами зображували споконвічними ворогами українців».

Причому, як зауважив доповідач, репресії були скеровані проти обох народів приблизно в однаковій мірі. Як приклад він навіс цифри з дослідження Миколи Кучерепа, який виступив на круглому столі пізніше. За цими даними, в 1939–1941 рр. були репресовані близько 21 тис. поляків і близько 20 тис. українців. Криваві масові злочини стали повсякденністю: відступаючи, совети розстріляли близько 20 тис. осіб, а невдовзі вже німці знищили близько 200 тис. євреїв.

«Відповідальність за масові вбивства на початку Другої світової війни несуть обидва режими: нацистський і сталінський. Нацистська влада не зуміла попередити й нейтралізувати українсько-польське військове протистояння. Згідно з міжнародним правом, саме вона несе відповідальність за беззавдання і неконтрольованість на Холмщині, Волині та Галичині», – вважає Микола Литвин.

nikami) oraz polityczny (walkę obu partyzantek o odzyskanie niepodległości i włączenie ziem między Sanem, Bugiem i Zbruczem do własnego państwa).

Naukowiec stwierdził: oba kierownictwa (ze strony polskiej – dowództwo Armii Krajowej i przedstawiciele rządu na uchodźstwie w Londynie, ze strony ukraińskiej – kierownictwo OUN i dowództwo UPA) nie były w stanie dojść do porozumienia, choć przez całą wojnę między dwoma partyzantkami toczył się dialog. Na ten temat zwrócił uwagę w swoich badaniach jego kolega Andrzej Bolanowski.

Profesor wskazał też na czynnik kryminalny, gdyż według niego w rabunkach, mordach i pogromach z obu stron zaangażowanych było wiele elementów przestępczych.

«Nie sądzę, że każdy z nas teraz za każdym razem musi żałować za zbrodnie rzekomo popełnione przez Ukraińców i Ukrainę niebędące w tamtym czasie podmiotami, ale faktycznie występujące jako przedmioty tragedii. Odpowiedzialność prawną ponoszą przede wszystkim organizatorzy tej wojny. Jednocześnie aprobujemy wyrazy skruchy i publiczne przeprosiny» – mówił profesor.

Na zakończenie swojego wystąpienia podziękował Polsce i Polakom za wszechstronną i nieocenioną pomoc, jaką Ukraina otrzymała w pierwszych dniach wojny i którą otrzymuje do dziś.

«Zbrodnie wojenne nie mają usprawiedliwienia, niezależnie od tego, kto je popełnił. Ta logika powinna być obecna w naszych ocenach. Ale trzeba też zdać sobie sprawę, że rola pamięci historycznej w społeczeństwach naszego regionu bałtycko-czarnomorskiego jest inna. Mówienie o pamięci historycznej bez kształtowania własnych interesów narodowych to jest to samo, co noszenie w garściach wody z Dniepru czy Sanu do naszych ukraińskich oleszkowskich piasków» – powiedział **Jewhen Magda**, dyrektor Instytutu Polityki Światowej w Kijowie.

«Pozwoliłbym sobie na przypuszczenie, że strony polskiej nie interesuje liczba ofiar. Wspólna tragedia konsoliduje naród. I my musimy mówić o weryfikacji liczb i ekshumacji jako geście dobrej woli, bo dopuszczenie polskiego IPN-u, organu państwowego pełniącego de facto funkcje organu wymiaru sprawiedliwości, na terytorium Ukrainy postawi oczywiste pytania o podmiotowość państwa ukraińskiego. A Kreml zareaguje na to bardzo szybko» – kontynuował analityk.

«Nie możemy i nie będziemy sądzić zmarłych, musimy dać humanistyczną ocenę wydarzeń historycznych, które miały miejsce. Ale walka z ksenofobią i nienawiścią to dzisiaj nasza wspólna odpowiedzialność. Poprzednia wojna toczyła się o terytoria, a obecna – głównie o mózgi. Ukraina powinna wywołać zapotrzebowanie na współczesny prometeizm w Polsce i go podtrzymywać. Właśnie to może być celem naszego dialogu» – zakończył swoje przemówienie Jewhen Magda.

Prof. **Mykoła Kuczerepa**, kierownik Centrum Studiów Ukraińsko-Polskich na WUN imienia Łesi Ukrainki, zwrócił uwagę, że mimo trwającego przez dziesięciolecia dialogu, nie widać w nim zauważalnych zmian: naukowcy z obu krajów osiągnęli wiele, ale nie doszli do porozumienia w sprawie przyczyn tragedii wołyńskiej. Jednocześnie, jak podkreślił prelegent, problem Wołynia wpisuje się w znacznie szerszy kontekst wszystkich terytoriów, na których razem mieszkali Ukraińcy i Polacy: Galicję Wschodnią, Chełmszczyznę, Podlasie, Nadsanie, Łemkowszczyznę.

Zdaniem profesora korzenie konfliktu mają bardzo dawną historię, sięgającą XIV wieku. Innym jego źródłem mogą być doświadczenia przegranej przez Ukraińców wojny polsko-ukraińskiej 1918–1919, w wyniku której II Rzeczpospolita była w oczach Ukraińców jedną z głównych przeskód w budowaniu własnego państwa narodowego.

Kolejnym czynnikiem, według niego, były niestabilne okoliczności polityczne po I wojnie światowej, które pozbawiły Ukraińców własnej państwowości. Jeszcze jednym powodem była polityka narodowa międzywojennej Polski, kraju, który w drugiej połowie lat 30. stał się autorytarny. W tym kontekście historyk wspominał o pacyfikacji i zniszczeniu cerkwi na Chełmszczyźnie. To jego zdaniem wzniecało ogień konfliktu polsko-ukraińskiego, który umiejętnie podsycali zarówno III Rzesza, jak i ZSRR.

«Często pomijamy fakt, że zarówno Polacy, jak i Ukraińcy stali się narodami bezpieczeństwa podczas II wojny światowej. Dlatego formy i metody ruchu wyzwolenieckiego były dyktowane przez silniejsze podmioty, przede wszystkim

przez niemieckich najeźdźców i sowieckich partyzantów. Przez całą wojnę polscy przywódcy nie zrezygnowali z roszczeń do ukraińskich ziem etnicznych. Naszym zdaniem to właśnie postawa Polaków, a nie radykalny nacjonalizm OUN Bandery i kierowanej przez nią UPA, stała się głównym powodem działań zbrojnych przeciwko ludności polskiej w latach 1943–1944. Ważne było też demoralizujące oddziaływanie wojny, kiedy zapomniano o przykazaniu „nie zabijaj” – mówił Mykoła Kuczerepa.

Zauważył również: konflikt był obustronny, bo ginęli zarówno Ukraińcy, jak i Polacy, a obie strony zarówno się broniły, jak i atakowały.

«Powinniśmy potępić konflikt międzyetniczny, który doprowadził do Tragedii Wołyńskiej i złożyć kondolencje rodzinom tych, którzy zginęli w czasie II wojny światowej. Zasada „Wybaczymy i prosimy o przebaczenie” zaproponowana przez papieża Jana Pawła II pozostaje aktualna, ale powinny to być przeprosiny z obu stron, bo obie strony zostały skrzywdzone» – zaapelował prelegent.

Duże zainteresowanie uczestników stołu wzbudziło wystąpienie **Jurija Kazmiruka**, wykonawcy pomnika w Porycku (Pawłówek), który w 2003 r. był wiceprzewodniczącym Wołyńskiej Obwodowej Administracji Państwowej. Opowiedział o procesie budowy oraz podzielił się zachowanymi dokumentami z tego czasu (więcej na str. 10). Przypomnijmy, że pomnik pojednania polsko-ukraińskiego odsłonił w 2003 r., w 60. rocznicę Zbrodni Wołyńskiej, prezydent Leonid Kuczma i Aleksander Kwasniewski.

«Wdrażałem w życie idee i propozycje, które głosicie wy, naukowcy i publicyści. To było bardzo, bardzo trudne: zmierzylem się z prozaiczną rzeczywistością. Dosłownie każdy krok musiał być skoordynowany, ale współpraca była bardzo efektywna» – powiedział Jurij Kazmiruk.

Zauważył, że porównując tamte czasy z teraźniejszością, wydaje mu się, że dynamika stosunków między Polakami a Ukraińcami w niektórych momentach stała się negatywna i że warto byłoby zachować przyjazne stosunki. «Wolałbym też, żeby na tym naszym spotkaniu byli obecni przedstawiciele władz» – podsumował.

Ostatnim prelegentem był **Jurij Kresak**, prezes Fundacji Charytatywnej «Dziedzictwo Przyszłości», jeden z głównych organizatorów wydarzenia. Zaznaczył, że to nie historycy obu krajów, ale urzędnicy i biznesmeni będą mogli znacznie szybciej i sprawniej dojść do wspólnego stanowiska. Trzeba szukać praktycznych kroków, może nie globalnych, małych, ale skutecznych. «Proponuję, aby zaangażowali się profesjonaliści. Bardzo mi podoba się teza o zaangażowaniu zawodowych archeologów i kryminalistów, bo jak tylko będzie pozwolenie na ekshumację, to od razu strona trzecia będzie chciała z tego skorzystać. Natomiast udokumentowanie wyników wykopalisk uniemożliwi manipulację» – podkreślił prelegent.

Jurij Kresak mówił także o dobrych praktykach, które już istnieją w różnych miejscowościach, kiedy polskie wspólnoty w Polsce opiekują się ukraińskimi cmentarzami, a ukraińskie na Ukrainie polskimi. «Takie inicjatywy należy wspierać i pielęgnować» – uważa.

Sugestie Jurija Kresaka na temat dokumentowania pochówków przez specjalistów wywołały gorącą dyskusję na temat ustalenia liczby ofiar. Jedną z propozycji było całkowite zrezygnowanie z umieszczenia takich liczb na pomnikach. «Nie da się określić liczby ofiar na podstawie ekshumacji» – powiedziała Oksana Kaliszczuk, którą poparli inni historycy. Ponadto obecni zauważyli, że na Ukrainie nie ma niezbędnej liczby specjalistów, zwłaszcza kryminalistów i antropologów.

Następnie został omówiony problem upolitycznienia napisów na pomnikach. Uczestnicy dyskusji zwrócili uwagę na to, że stawianie pomników jest regulowane przez odpowiednie dokumenty prawne i że własne upodobania są tu nie na miejscu. Jewhen Magda zwrócił również uwagę na konkretne rozwiązania stosowane w krajach zachodnich i USA.

List otwarty skierowany przez uczestników okrągłego stołu do społeczności można przeczytać na stronie internetowej «Monitora Wołyńskiego»: <https://monitorwoylinski.com/pl/news/5015-list-otwarty-woylyn-43>.

Tekst i zdjęcia: Anatol Olich

Za його słowami, nacystські й радянські чинники нерідко ставали каталізаторами українсько-польського протистояння, а між-національний чинник у ньому був мінімальний. Також він виокремив соціальний фактор (боротьбу за землю, протистояння з осадниками) і політичний (боротьбу обох партизанських формувань за відновлення незалежності та за включення до своєї держави земель між Сяном, Бугом і Збручем).

Учений констатував: обидва проводили (з польського боку – командування Армії Крайової та представники еміграційного уряду в Лондоні, з українського – провід ОУН і командування УПА) не зуміли домовитися, хоча впродовж усієї війни між ними вівся діалог. Цю тему висвітлює його колега Андрій Болянський у своєму дослідженні.

Професор звернув увагу на асоціальний чинник, адже, за його словами, до грабежів, убивств і погромів долучалися з обох сторін чимало кримінальних елементів.

«Я не думаю, що кожен із нас повинен нині щоразу каятися в злочинах нібито українців та України, які в той час не були суб'єктами, а, власне, були об'єктами трагедії. Юридичну відповідальність несуть у першу чергу організатори цієї війни. Водночас ми схвалюємо слова про каяття, публічне перепошнення» – сказав професор.

На завершення виступу він подякував Польщі та полякам за всебічну неоцінену допомогу, яку Україна отримала в перші дні війни і продовжує отримувати досі.

«Воєнні злочини не мають виправдання, незалежно від того, хто їх не вчинив би. Саме така логіка має бути присутня в наших оцінках. Але варто теж усвідомлювати, що роль історичної пам'яті в суспільствах нашого Балто-Чорноморського регіону різна. Говорити про історичну пам'ять, не сформувавши власні національні інтереси, – це все одно, це в наші українські олесківські піски переносити воду з Дніпра чи Сяну», – вважає **Євген Магда**, директор Інституту світової політики в Києві.

«Дозволю собі припустити, що польську сторону не цікавить кількість жертв. Спільна трагедія консолідує націю. І говорити про верифікацію цифр і екстумацію як можливість жести доброї волі потрібно, тому що допуск польського Інституту національної пам'яті, державного органу з фактично правоохоронними функціями, на власну українську територію матиме очевидні питання до суб'єктності української держави. І в Кремлі на це відреагують дуже швидко», – продовжив аналітик.

«Ми не можемо й не будемо судити мертвих, ми маємо дати гуманістичні оцінки історичним подіям, які відбулися. Але боротьба з ксенофобією та ненавистю – це сьогодні наша спільна відповідальність. Минула війна йшла за територією, а нинішня – значною мірою за мізки. І Україна повинна викликати запит на новітній прометеїзм у Польщі й допомагати йому. Ось це може бути можливістю нашого діалогу», – підсумував свій виступ Євген Магда.

Професор **Микола Кучерепа**, очільник Центру українсько-польських досліджень ВНУ імені Лесі Українки, звернув увагу, що попри те, що діалог триває вже десяти років, помітних зрушень у ньому не спостерігається: науковці з обох країн реалізували багато цінних напрацювань, але так і не дійшли згоди щодо причин Волинської трагедії. При цьому, наголосив доповідач, волинське питання входить у набагато ширший контекст усіх територій, де спільно проживали українці та поляки: Східну Галичину, Холмщину, Підляшшя, Надсяння, Лемківщину.

На думку професора, корені конфлікту мають дуже давню історію, яка сягає XIV ст. Ще одним його джерелом міг стати досвід програної українцями польсько-української війни 1918–1919 рр., внаслідок чого Друга Річ Посполита в очах українців була однією з головних перешкод у побудові власної національної держави.

Наступним фактором, за його словами, стали нерегульовані загальнополітичні умови після Першої світової війни, які позбавили українців власної державності. Ще однією з причин була національна політика міжвоєнної Польщі – країни, яка в другій половині 1930-х рр. стала авторитарною. В цьому контексті історик згадав пачифікацію і знищення церков на Холмщині. Це, на його думку, стало олією у вогонь при розгортанні польсько-українського конфлікту, який уміло підсилювали і Третій Рейх, і СРСР.

«Ми часто випускаємо з-під уваги той момент, що і поляки, і українці в часи Другої світо-

вої війни стали бездержавними націями. Тому форми й методи визвольного руху диктували сильніші сторони, насамперед німецькі загарики та радянські партизани. Упродовж усієї війни польські лідери не відмовилися від великодержавницьких претензій на українські етнічні землі. На нашу думку, саме така позиція поляків, а не радикальний націоналізм ОУН бандерівців і керованої ними УПА, стали головною причиною збройних акцій проти польського населення в 1943–1944 рр. Своє значення мав також деморалізуючий вплив війни, коли була забута заповідь „Не вбий”, – вважає Микола Кучерепа.

Він зазначив: конфлікт був двостороннім, адже гинули і українці, і поляки, а також обидві сторони і оборонялися, і нападали.

«Нам потрібно засудити міжетнічний конфлікт, який призвів до Волинської трагедії, та висловити співчуття родинам загиблих у роки Другої світової війни. Запропонований Папою Йоаном Павлом II принцип «Пробачаємо і просимо пробачення» залишається актуальним, але це має бути вибачення з обох сторін, адже кривд зазнали обидві сторони», – закликав доповідач.

Велику зацікавленість учасників столу викликав виступ **Юрія Казмірука**, будівничого пам'ятника у Павлівці, який у 2003 р. був заступником голови Волинської обласної державної адміністрації. Він розповів про процес спорудження пам'ятного знаку, поділився документами, які зберіг з того часу (більше про це на стр. 10). Нагадаємо, пам'ятник польсько-українського примирення відкрили у 2003 р., у 60-ті роковини Волинської злочини, президенти Леонід Кучма та Олександр Квашневський.

«Мені довелося на практиці втілювати ідеї і пропозиції, які проголошуєте ви, науковці й публіцисти. Це було дуже й дуже непросто: я зіткнувся з приземленими реаліями. Потрібно було узгоджувати буквально кожен крок, але співпраця була дуже ефективною», – розповів Юрій Казмірук.

Він зазначив: коли порівнює ті часи із сучасністю, йому здається, що динаміка взаємодій між людьми та українцями в деяких моментах стала негативною і що варто було би зберегти дружні відносини. «І ще мені хотілося би, щоб на цій нашій зустрічі були присутні органи представницької влади», – сказав він.

Останнім доповідав голова ГО «Спадщина майбутнього» **Юрій Кресак**, один із головних організаторів заходу. Він зазначив, що набагато швидше й ефективніше діяти спільною думкою зможуть не історики обох країн, а чиновники і бізнесмени. Потрібно шукати практичні кроки, можливо не глобальні, а невеликі, проте ефективні. «Пропоную включитися саме професіоналам. Мені дуже імponує теза про залучення фахових археологів і криміналістів, адже як тільки буде дозвіл на проведення екстумації, це одразу ж захоче використати третя сторона. Натомість документування результатів розкопок унеможливить маніпуляції», – наголосив доповідач.

Також Юрій Кресак розповів про гарну практику, яка вже існує на місцях, коли польські громади в Польщі доглядають за українськими кладовищами, а українські в Україні – за польськими. «Такі ініціативи потрібно підтримувати і плекати», – вважає він.

Міркування Юрія Кресака про документування поховань фахівцями викликала гарячу дискусію щодо підрахунку кількості жертв. Однією з пропозицій було взагалі не карбувати на пам'ятниках цифр. «Шляхом екстумації встановити кількість жертв неможливо», – заявила Оксана Калішук, яку підтримали інші історики. Крім того, присутні зазначили, що в Україні немає потрібної кількості фахівців, криміналістів і антропологів.

Далі обговорювали проблему політизації написів на пам'ятниках. Учасники дискусії звернули увагу на те, що встановлення пам'ятників регулюється відповідними нормативними документами і тут недоречно власні ініціативи. Євген Магда теж висвітлює конкретні розв'язання, які застосовують у країнах Західної Європи та у США.

Текст відкритого листа, з яким звернулися до громадськості учасники круглого столу, можна прочитати на сайті «Волинського монітора»: <https://monitorwoylinski.com/uk/news/5015-list-otwarty-woylyn-43>.

Tekst i фото: Анатолій Оlich

Упорядковано teren wokół pomnika Mickiewicza

Біля пам'ятника Міцкевичу навели лад

Pracownicy przedsiębiorstwa komunalnego «Dorożne» zakończyli prace przy uporządkowaniu terenu wokół pomnika Adama Mickiewicza w Podhajcach w obwodzie tarnopolskim. Poinformowała o tym Podhajecka Rada Miejska.

W pobliżu pomnika Mickiewicza w Podhajcach posadzono kwiaty i drzewa ozdobne, zainstalowano ławki i ułożono kostkę brukową. Prace zostały wykonane przez przedsiębiorstwo komunalne «Dorożne» Podhajeckiej Rady Miejskiej. W dekorowaniu kwietnika pomogli pracownicy Centrum Usług Społecznych.

«Dziękujemy wszystkim, którzy sprawnie płacą podatki. W ten sposób wspieracie naszą społeczność, a my jesteśmy w stanie porządkować teren miasta oraz tworzyć w nim strefy rekreacyjne» – zwróciła się do mieszkańców Podhajecka Rada Miejska.

W tym roku przypada 225. rocznica urodzin Adama Mickiewicza. Pomnik w Podhajcach został wzniesiony w 1898 r. w 100. rocznicę urodzin polskiego wieszca. Obiekt został odnowiony w 1934 r., w setną rocznicę wydania poematu epickiego «Pan Tadeusz». Kolejna renowacja pomnika została dokonana w 2011 r. przez Henryka Pękalskiego, prawnika z Wrocławia, urodzonego w Podhajcach.

Natalia Denysiuk
Fot. Podhajecka Rada Miejska

Працівники комунального підприємства «Дорожне» завершили роботи з благоустрою території навколо пам'ятника Адаму Міцкевичу в Підгайцях на Тернопільщині. Про це повідомляє Підгаєцька міська рада.

Біля пам'ятника Міцкевичу в Підгайцях висадили квіти та декоративні дерева, встановили лавки та вклали бруківку. Роботи виконало комунальне підприємство Підгаєцької міської ради «Дорожне». Допомогли в оформленні клумби працівники Центру надання соціальних послуг.

«Дякуємо кожному, хто сумлінно сплачує податки. Таким чином ви підтримуєте нашу громаду, і ми маємо можливість покращувати естетичний вигляд територій та створювати відпочинкові локації задля комфорту жителів громади», – звернулася Підгаєцька міська рада до мешканців громади.

Цьогоріч минає 225 років від дня народження Адама Міцкевича. Пам'ятник у Підгайцях встановили в 1898 р. до 100-річчя від дня народження польського поета-пророка. Споруду відремонтували в 1934 р., в соту річницю виходу друком поеми «Пан Тадеуш». Ще одну реновацію пам'ятника здійснили у 2011 р. завдяки Генрику Пенкальському – юристу з Вроцлава, який народився в Підгайцях.

Наталія Денисюк
Фото: Підгаєцька міська рада

Конкурс на aranżację skweru w Łucku

Конкурс на облаштування скверу в Луцьку

Łucka Rada Miejska wspólnie z Konsulatem Generalnym RP w Łucku ogłosiła konkurs na najlepszy pomysł aranżacji Skweru im. gen. Władysława Andersa, znajdującego się przy ulicy Kowelskiej. Odpowiednie zarządzenie podpisał mer Łucka Ihor Poliszczuk.

Конкурс має на меті популяризацію польсько-українського спадщини історичного, а також приближення постаті Владислава Андерса і його ролі в історії Луцька.

До участі в конкурсі запрошені студенти шкіл вищих, особи правні, особи фізичні, особи фізичні – підприємства, підприємства, діяльність яких пов'язана з підприємством у віці до 25 років.

Головні завдання конкурсні:

- запропонувати помysł на aranżację skweru z uwzględnieniem jego położenia w historycznej części miasta;
- запропонувати pomysł na popularyzację polsko-ukraińskiego dziedzictwa historycznego za pomocą środków kompozycyjnych lub artystycznych;
- zaproponowanie pomysłu na uhonorowanie postaci generała Władysława Andersa.

Z formą i wymaganiami do projektów konkursowych można zapoznać się w Regulaminie konkursu: <https://cutt.ly/CwyPj1pl>.

Pula nagród w konkursie wynosi 2000 EUR w przeliczeniu na hrywny ukraińskie:

I miejsce – nagroda pieniężna w wysokości 1000 EUR w równowartości UAH;

II miejsce – nagroda pieniężna w wysokości 600 EUR w równowartości UAH;

III miejsce – nagroda pieniężna w wysokości 400 EUR w równowartości UAH.

Projekty można przysyłać do 21 lipca 2023 r. na adres e-mail: dm@lutskrada.gov.ua

Szczegółowe informacje dotyczące projektu można otrzymać pod adresem: ul. Łesi Ukrainki, 35, pokój 20.

Telefony: (0332) 777 864, 777 867.

Wśród członków jury są pracownicy Łuckiej Rady Miejskiej, miejscowi społecznicy oraz przedstawiciele Konsulatu Generalnego RP w Łucku.

Przypomnijmy, że w styczniu br. radni Łuckiej Rady Miejskiej podjęli decyzję o nadaniu skwerowi miejskiemu przy ul. Kowelskiej imienia generała Władysława Andersa. 18 maja, z okazji obchodów rocznicy bitwy o Monte Cassino, na skwerze przeprowadzono akcję społeczną, w której odbyła się konferencja w Centrum Polskim w Łucku.

MW
Fot. Anatol Olich

Луцька міська рада спільно з Генеральним консульством Республіки Польща в Луцьку оголосили конкурс на найкращу ідею облаштування скверу Генерала Владислава Андерса, розташованого на вулиці Ковельській. Відповідне розпорядження підписав Луцький міський голова Ігор Поліщук.

– запропонувати ідею популяризації польсько-української історичної спадщини за допомогою композиційних або художніх засобів;

– запропонувати ідею вшанування особи генерала Владислава Андерса.

Із формою та вимогами до подачі конкурсних проектів можна ознайомитися в положенні про конкурс: <https://cutt.ly/CwyPj1pl>.

Призовий фонд конкурсу становить дві тисячі євро у гривневому еквіваленті:

I місце – грошова винагорода в розмірі 1000 євро у гривневому еквіваленті;

II місце – грошова винагорода в розмірі 600 євро у гривневому еквіваленті;

III місце – грошова винагорода в розмірі 400 євро у гривневому еквіваленті.

Проекти можна надсилати до 21 липня 2023 р. на електронну адресу: dm@lutskrada.gov.ua.

Додаткову інформацію можна отримати в Луцькій міській раді за адресою: вул. Лесі Українки, 35, кабінет 20. Телефони: (0332) 777 864, 777 867.

До складу журі конкурсу входять працівники Луцької міської ради, місцеві громадські діячі та представники Генерального консульства РП у Луцьку.

Нагадаємо, що в січні 2023 р. депутати Луцької міської ради ухвалили рішення про надання скверові на вулиці Ковельській імені генерала Владислава Андерса. 18 травня з нагоди вшанування річниці битви під Монте-Кассіно у сквері відбулася громадська акція, а згодом – конференція в Польському центрі в Луцьку.

Конкурс проводять із метою популяризації польсько-української історичної спадщини, а також інформування про постать Владислава Андерса та його роль в історії Луцька.

До участі в конкурсі запрошують студентів вищих навчальних закладів, юридичних осіб, фізичних осіб, фізичних осіб-суб'єктів підприємницької діяльності віком до 25 років.

Основні завдання конкурсу:

- запропонувати ідею облаштування площі з урахуванням її розташування в історичній частині міста;

ВМ
Фото: Анатолій Оліх

ним його сына. Chrześniak, również Mychajło, modlił się przy grobie swojego ojca chrześnego. «O. Mychajło wspominał swojego przyjaciela, ich wspólną drogę tutaj w Maniewiczach. Jego słowa zapadły wszystkim w serca. Trudno uwierzyć, że ks. Andrzeja nie ma z nami już od roku» – mówi Jarosław Górecki.

Wystawa będzie eksponowana w kościele w Maniewiczach przez co najmniej trzy tygodnie. Potem zostanie przewieziona na przejście graniczne w Dołhobyczowie. Funkcjonariusze straży granicznej, z którymi ks. Andrzej ściśle współpracował, chcą w ten sposób uczcić jego pamięć.

Harczerze planują rozszerzenie wystawy, dlatego proszą wszystkich posiadających zdjęcia z ks. Andrzejem o przesłanie ich na adres: kostiuchnowka@gmail.com.

Ks. Andrzej Maciej Kwiczala – syn Andrzeja i Alicji z d. Nikiel, urodził się 30 stycznia 1967 r. w Nysie. Po ukończeniu szkoły podstawowej rozpoczął naukę w Zespole Szkół Rolniczych im. Emila Godlewskiego w Nysie. Egzamin maturalny złożył w 1987 r. W tym samym roku rozpoczął studia na Akademii Medycznej we Wrocławiu. Po złożeniu egzaminu dyplomowego rozpoczął pracę w Państwowym Szpitalu Klinicznym nr 4 na Oddziale Nefrologii we Wrocławiu.

W 1994 r. wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej

i rozpoczął studia na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. W czasie wakacji pomagał w duszpasterstwie w parafiach kierowanych przez ks. Witolda Józefa Kowalowa: w Ostrogu, Zdobunowie i Klewaniu (diecezja łucka) oraz w Kuniowie (diecezja kamieniecko-podolska).

18 maja 2000 r. uzyskał stopień magistra historii Kościoła na Wydziale Teologicznym KUL. Święcenia kapłańskie z rąk ks. biskupa Marcjana Trofimiaka otrzymał 10 czerwca 2000 r.

Od lipca 2000 r. do listopada 2001 r. pracował jako wikariusz parafii katedralnej w Łucku. 18 listopada 2001 r. mianowany proboszczem parafii pw. Ducha Świętego w Maniewiczach, parafii pw. Świętych Cyryla i Metodego w Lubieszowie i parafii pw. Świętego Marcina w Czarsku.

Tutaj na Wołyniu, który kochał całym sercem, ks. Andrzej Kwiczala pracował aż do śmierci 26 czerwca 2022 r. Pozostał w pamięci wiernych gorliwym kapłanem i dobrym człowiekiem.

Obecnie publicysta Pawło Swyszcz z Bachmacza w obwodzie czernihowskim zbiera wspomnienia o ks. Andrzej. Można się z nim skontaktować pisząc na adres e-mail: pavlo-svysch@ukr.net.

str. 1

щеним батьком сына. Похресник, теж Михайло, помолився на могилі свого хрещеного батька. «Отець Михайло згадавав про друга, про їхню спільну дорогу тут, у Маневичах. Його слова взяли всіх за серце. Аж не віриться, що вже рік отець Анджей не з нами», – поділився Ярослав Гурецький.

Виставка пробуде в маневицькому костелі близько трьох тижнів. Потім її чекають на кордоні, на переході у Долгобичеві. Прикордонники, з якими тісно співпрацював отець Анджей, захотіли його таким чином згадати і вшанувати.

Харцери планують розширити виставку, тому просять усіх, хто має фото з отцем Анджеєм, надіслати їх на поштову адресу: kostiuchnowka@gmail.com.

Отець Анджей-Матеї Квічала, син Анджея Квічали й Аліції Нікель, народився 30 січня 1967 р. у Нисі. Після закінчення школи розпочав навчання в Об'єднанні сільськогосподарських училищ імені Еміля Годлевського в Нисі. Іспит зрілості склав у 1987 р. Того ж року розпочав навчання у Вроцлавській медичній академії. Після отримання диплома працював у нефрологічному відділенні Державної клінічної лікарні № 4 у Вроцлаві.

У 1994 р. вступив до Вищої духовної семінарії Замойсько-Любачівської дієцезії та розпо-

чав навчання в Люблінському католицькому університеті (KUL). Під час канікул допомагав у душпастерській праці в парафіях, якими керував отець Вітольд-Йосиф Ковалів: в Острозі, Здобуніві, Клевані (Луцька дієцезія) та Куневі (Кам'янець-Подільська дієцезія).

18 травня 2000 р. здобув звання магістра історії Церкви на богословському факультеті KUL. Був рукоположений у священники єпископом Маркіяном Трофим'яком 10 червня 2000 р.

Із липня 2000 р. до листопада 2001 р. працював вікарієм кафедральної парафії в Луцьку. 18 листопада 2001 р. призначений парохом парафії Святого Духа в Маневичах, Святих Кирила і Методія в Любешеві та Святого Марціана в Черську.

Тут, на Волині, яку він любив усім своїм серцем, отець Анджей Квічала пропрацював до самої смерті 26 червня 2022 р. Залишився в пам'яті вірян ревним священником і доброю людиною.

Зараз дослідник Павло Свищ із Бахмача на Чернігівщині збирає спогади про отця Анджея. Сконтактувати з ним можна, написавши на електронну пошту: pavlo-svysch@ukr.net.

Текст і знімки: Anatol Olich

Текст і фото: Анатолій Оліч

Діти українських воїнів відпочивають у Польщі

Діти українських воїнів відпочивають у Польщі

Діти українських воїнів відпочивають у Польщі. На wakacje zaprosili ich partnerzy z powiatu starogardzkiego w województwie pomorskim. Poinformowały o tym Rówieńska Obwodowa Administracja Wojskowa oraz Starostwo Powiatowe w Starogardzie.

Діти українських захисників із Дубенщини проводять літні канікули в Польщі. На відпочинок їх запросили партнери зі Старогардського повіту Поморського воєводства. Про це повідомляють Рівненська обласна військова адміністрація та Повітове староство в Старогарді.

Bazą wypadową dzieci z Rówieńszczyzny jest internat Zespołu Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Zawodowego w Bolesławowie. Program ich wizyty w Polsce obejmuje zwiedzanie zabytków i poznawanie przyrody regionu. Grupa odwiedzi m.in. Gdańsk, Malbork, Toruń, Pelplin i Owiąz.

«Rodzice tych dzieci walczą o naszą niepodległość, a my pracujemy nad tym, aby ich dzieciństwo było szczęśliwe» – napisał na swoim profilu na Facebooku Wsewołod Piekarski, przewodniczący Dubieńskiej Rejonowej Administracji Wojskowej.

Wakacje w Polsce spędzają również dzieci z Hromady Hołowin w rejonie rówieńskim. Na 10-dniowy wypoczynek zaprosili ich partnerzy z Gminy Dywity w województwie warmińsko-mazurskim.

Діти проживають у гуртожитку Комплексу сільськогосподарських шкіл Центру професійного навчання в Болеславі. Програма візиту до Польщі включає ознайомлення з історичними пам'ятками та природою регіону. Група відвідає, зокрема, Гданська, Мальборк, Торунь, Пельпін та Овідз.

«Батьки цих дітей виборюють нашу незалежність, а ми працюємо над тим, аби їхнє дитинство було щасливим», – написав на своєму Facebook-профілі очільник Дубенської районної військової адміністрації Всеволод Пекарський.

У Польщі перебувають нині також діти з Головинської громади Рівненського району. На 10-денний відпочинок їх запросили партнери з гміни Дивіти Вармінсько-Мазурського воєводства.

MW
Fot: Hromada Hołowin

BM
Фото: Головинська сільська рада

Зakończył się pierwszy rok szkolny

Завершився перший навчальний рік

«Перший рік науки польського za nami» – mówią w Polskim Towarzystwie Kulturalno-Oświatowym «Zbaraż». Dopiero w lutym br. udało się po raz pierwszy zorganizować tu lekcje dla dzieci.

«Na zajęcia języka polskiego w tym roku uczęszczały dzieci członków Towarzystwa oraz uczniowie ze Zbaraża i okolicznych wsi. Salę lekcyjną uprzejmie udostępniło Zbarskie Liceum nr 3 im. Tarasa Mychalskiego, gdyż niestety nasza organizacja nie posiada własnego lokalu» – mówi Piotr Bajdecki, prezes Polskiego Towarzystwa Kulturalno-Oświatowego «Zbaraż» (PTKO). Dodaje, że zajęcia na zasadach wolontariatu prowadziła Myroslawa Koltoniuk – nauczycielka Zbarskiego Liceum nr 3.

«Za wsparcie w organizacji nauki języka polskiego jesteśmy wdzięczni naszym przyjaciołom z Bolesławca – miasta partnerskiego Zbaraża, w szczególności pochodzącej ze Zbaraża Barbarze Smoleńskiej, prezes Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich, oddział w Bolesławcu» – mówi Piotr Bajdecki. Od partnerów PTKO otrzymało podręczniki i sprzęt niezbędny do nauki języka polskiego.

W kwietniu br. Zbaraż odwiedzili członkowie Stowarzyszenia Pomocy Polakom na Wschodzie «Kresy». Zaproponowali zbarskim dzieciom udział w zorganizowanym przez nich zdalnym kursie języka polskiego. W ten sposób w mieście utworzyła się druga grupa uczniów zgłębiających wiedzę w zakresie języka polskiego w kwietniu-maju wspólnie z dziećmi z innych miast Ukrainy.

Wg Piotra Bajdeckiego planuje się, że obie grupy – off-line i on-line – od września będą kontynuowały naukę. Towarzystwo dodatkowo

poinformuję o możliwości wpisania się na listę uczniów.

Natalia Denysiuk
Zdjęcie udostępnione przez Piotra Bajdeckiego

«Перший рік занять із польської мови позаду», – кажуть у Польському культурно-освітньому товаристві «Збараж». Лише в лютому цього року тут уперше вдалося організувати уроки для дітей.

раса Михальського, оскільки, на жаль, наша організація не має власного приміщення», – розповідає Петро Байдецький, голова Польського культурно-освітнього товариства «Збараж» (ПКОТ). Він додає, що з дітьми на волонтерських засадах займалася Мирослава Колтонюк, учителька Збараської середньої школи № 3.

«За допомогу в організації курсів польської мови ми вдячні нашим друзям із Болеслава – партнерського міста Збаража, зокрема Барбарі Смоленської, уродженці Збаража, голові болеславецького відділу Товариства любителів Львова та Південно-Східних Кресів», – каже Петро Байдецький. Від партнерів ПКОТ отримало підручники та обладнання, необхідне для вивчення польської мови.

У квітні цього року Збараж відвідали члени Товариства допомоги полякам на Сході «Креси». Вони запропонували збараським дітям узяти участь в організованому ними дистанційному курсі польської мови. Таким чином у місті сформувалася друга група учнів, які у квітні-травні вивчали польську мову разом із дітьми з інших міст України.

За словами Петра Байдецького, у планах – продовження у вересні навчання в обох групах. Про те, як записатися на заняття, товариство повідомить пізніше.

Natalia Denysiuk
Фото надав Петро Байдецький

Fredro na tarnopolskiej scenie

Фредро на тернопільській сцені

Spektakl «Niech żyje miłość» na podstawie komedii «Damy i huzary» polskiego dramaturga Aleksandra Fredry został przedstawiony w Tarnopolu przez aktorów Wołyńskiego Akademickiego Obwodowego Ukraińskiego Teatru Muzyczno-Dramatycznego im. Tarasa Szewczenki.

23 czerwca członkowie Polskiego Centrum Kultury i Edukacji im. prof. Mieczysława Krąpca w Tarnopolu odwiedzili Tarnopolski Akademicki Obwodowy Ukraiński Teatr Dramatyczny im. Tarasa Szewczenki. Tutaj odbył się pokaz spektaklu «Niech żyje miłość» na podstawie komedii Aleksandra Fredry w wykonaniu aktorów z Łucka. Premiera na rodzimej scenie odbyła się kilka miesięcy temu.

Występ aktorów Wołyńskiego Teatru Dramatycznego w Tarnopolu odbył się przy wsparciu Konsulatu Generalnego RP w Łucku oraz Tarnopolskiej Rady Miejskiej. Pokaz zorganizowano w ramach obchodów 230. rocznicy urodzin Aleksandra Fredry. Sejm RP ogłosił rok 2023 rokiem tego wybitnego polskiego komediopisarza.

Widzów powitał wicekonsul Konsulatu Generalnego RP w Łucku Mateusz Marszałek. Przypomniał krótko biografię Aleksandra Fredry, który prawie całe życie mieszkał we Lwowie i był posłem Sejmu Krajowego Królestwa Galicji i Lodomierii, starał się o budowę w Galicji pierwszej linii kolejowej, zorganizował Ziemięckie Towarzystwo Kredytowe i Galicyjską Kasę Oszczędnościową. Pisarz został pochowany w Rudkach koło Lwowa w rodzinnej krypcie na terenie kościoła Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny. Z Ukrainą wiąże go również to, że był dziadkiem metropolity Ukraińskiego Kościoła Greckokatolickiego Andrzeja Szeptyckiego.

Spektakl «Niech żyje miłość» przeniósł widzów do posiadłości Majora, zagorzałego kawalera, który w towarzystwie swoich przyjaciół żołnierzy, odgrodziwszy się od wszystkiego, co związane z kobietami, postanowił beztrudno spędzić wolny czas. Spokój polskich huzarów zakłócają jednak

Aktori Wołyńskiego akademickiego oblasnego ukraińskiego muzyczno-dramatycznego teatru imeni Tarasa Szewczenka predstavili w Ternopolu wistawu «Хай живе любов» за п'єсою польського письменника та драматурга Александра Фредро «Дами і гусари».

niepodziewani goście: rodzone siostry Majora wraz z młodą panią Zosią, którą postanowiły wyswatać z właścicielem majątku. Oczywiście nie jest to uwzględnione w planach głównego bohatera. Zaczyna się najciekawsze – wplątanie kawalerów w intrygę dam. Pomimo zawilej akcji, miłość wygrywa.

Текст і зйекіе: Алла Фліссак,
Польське Центру Культури і Едукації
ім. проф. Мієчysłаву Крапца в Тарнопольу

23 czerwca члени Польського центру культури та освіти імені професора Мечислава Кромпця в Тернополі відвідали Тернопільський академічний обласний український драматичний театр імені Тараса Шевченка. Тут відбувся показ вистави «Хай живе любов» за п'єсою Александра Фредро у виконанні театралів із Луцька. Прем'єра на рідній сцені пройшла кілька місяців тому.

Виступ акторів волинського драмтеатру в Тернополі відбувся за підтримки Генераль-

ного консульства Республіки Польщі в Луцьку та Тернопільської міської ради. Показ було організовано в рамках відзначення 230-ї річниці з дня народження Александра Фредро. Сейм Республіки Польща оголосив 2023-й роком цього видатного польського письменника.

Глядачів привітав віцеконсул Генерального консульства РП у Луцьку Матеуш Маршалек. Він коротко нагадав біографію Александра Фредро, який майже все своє життя прожив у Львові та був депутатом Галицького крайового сейму, клопотав про побудову в Галичині першої залізниці, організував Земське кредитове товариство та Галицьку ощадну касу. Письменник похований у Рудках на Львівщині в родинній крипті на території костелу Успіння Діви Марії. З Україною його пов'язує також те, що він був дідом митрополита Української греко-католицької церкви Андрія Шептицького.

Вистава «Хай живе любов» перенесла глядачів у маєток Майора – зятятого холостяка, який, зібравши товариство бойових друзів, відгородившись від усього, що пов'язане з жінками, вирішив відпочити. Проте спокій польських гусарів порушують неждани гості – рідні сестри Майора разом із юною панночкою Зоєю. Останній терміново потрібен чоловік – не абихто, а власник цілого маєтку. Звісно, це не входить в особисті плани головного героя. І ось починається найцікавіше – боротьба дам проти гусарів. Та незважаючи на гостросюжетну й заплутану лінію, кохання перемагає.

Текст і фото: Алла Фліссак,
Польський центр культури та освіти
імені професора Мечислава Кромпця в Тернополі

Равлівка була третім етапом

Павлівка була третім етапом

Doświadczeniami i refleksjami na temat upamiętnienia ofiar Zbrodni Wołyńskiej podzielił się architekt Jurij Kazmiruk, były wiceszef Wołyńskiej Obwodowej Administracji Państwowej. W 2003 r. nadzorował budowę pomnika polsko-ukraińskiego pojednania w Pawliwce.

23 czerwca w Łucku odbył się okrągły stół «Wołyń'43 – wspólny ból» Ukraino-Polskiego Forum Naukowego „Wołyńska Platforma Dialogu» (zob. str. 4–6). Zabierał na nim głos, między innymi, Jurij Kazmiruk, w latach 2002–2003 wiceszef Wołyńskiej Obwodowej Administracji Państwowej. Właśnie w tym okresie, w 60. rocznicę tragicznych wydarzeń na Wołyniu, nastąpił szereg istotnych zmian dla narodu polskiego i ukraińskiego.

Temat Rzezi Wołyńskiej przez długi czas pozostawał mało znany zarówno w Polsce, jak i w Ukrainie. Przede wszystkim dlatego, że Polska była krajem bloku socjalistycznego, a Ukraina, będąc częścią więzienia narodów, ZSRR, w ogóle była pozbawiona podmiotowości. Dopiero po odzyskaniu niepodległości oba państwa otrzymały prawo do kształtowania własnej polityki w zakresie pamięci historycznej. W procesach stanowienia narodu coraz bardziej zauważalne i bolesne stawały się nierozwiązane problemy przeszłości, w szczególności problem ukraińsko-polskiego konfliktu podczas II wojny światowej.

Stopniowo stało się oczywiste, że tego problemu nie da się rozwiązać w pojedynkę. Jednym z etapów dialogu między Polską a Ukrainą, który z większym lub mniejszym powodzeniem trwa do dziś, było upamiętnienie ofiar Zbrodni Wołyńskiej w 2003 r., w 60. rocznicę tamtych wydarzeń. Konkretni kroki, według Jurija Kazmiruka, władze ukraińskie zaczęły podejmować jeszcze w 2002 r.

«Wszystko zaczęło się od dekretu prezydenta Ukrainy Leonida Kuczmy. Pierwsze rozmowy dotyczące uczczenia pamięci ofiar ukraińsko-polskiej konfrontacji rozpoczęły się od Lwowa, od Cmentarza Orłąt. Drugi krok zrobiono w Łucku, jednak władze miasta odmówiły ustanowienia znaku pamiątkowego. Pawliwka była już trzecim etapem» – wspominał Jurij Kazmiruk.

Ciekawostką, na którą zwrócił uwagę mówca, było to, że jeśli w Łucku władze miasta powołując się na względy formalne nie zezwoliły na ustanowienie upamiętnienia, to w przypadku Pawliwki nikt nawet nie próbował na ten temat dyskutować. Powodem, jak uważa, było to, że Polska klarownie wyraziła chęć wsparcia Ukrainy w przystąpieniu do Unii Europejskiej, a Ukraina jako cywilizowane państwo w odpowiedzi na to również wzięła na siebie pewne zobowiązania. Wśród nich – postawienie pomnika i spotkanie prezydentów obu krajów.

Dobre intencje jednak nie zawsze skutkowały działaniami. «Oprócz deklaracji nie było żadnych praktycznych decyzji na poziomie Gabinetu Ministrów, na poziomie Rady Obwodowej, żeby były przynajmniej środki na prace» – podkreślił mówca.

«Tak ze mnie, wiceszefowody, zrobiono kierownika budowy. Przez trzy miesiące bez przerwy siedziałem w Pawliwce, załatwiając przede wszystkim problemy techniczne» – zażartował.

Ze strony ukraińskiej najbardziej zaangażowane były: Państwowa Międzyresortowa Komisja ds. Upamiętnienia Ofiar Wojen i Represji Politycznych oraz przewodniczący Państwowego Komitetu Ukrainy ds. Budownictwa i Architektury Walerij Czerep, a ze strony polskiej – Sekretarz Generalny Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa Andrzej Przewoźnik, Marek Siwiec z Biura Bezpieczeństwa Narodowego oraz urodzony w Porycku działacz społeczny Stanisław Filipowicz, który ocalał z mordu na Polakach w miejscowym kościele. Ci ludzie byli tam co najmniej raz na dwa tygodnie, musiałem uzgadniać z nimi dosłownie każdy krok. Zaangażowane były również organizacje projektowe i budowlane z obwodu wołyńskiego i lwowskiego.

Głównymi obszarami prac było uporządkowanie polskiego i ukraińskiego cmentarza, budowa znaku pamiątkowego i cerkwi na terenie cmentarza prawosławnego. Ale równolegle wykonywano także prace w zakresie poprawy infrastruktury wiejskiej, budownictwa dróg, doprowadzania linii elektrycznych i tak dalej.

Budowniczy wspomina: «Na tym placu budowy można było poswiecić w jeden dzień. Pojechałem na spotkanie w Nowowołyńsku, przyjeżdżałem, a miejscowy ksiądz prawosławny mówi do mnie: «Jurij Josypowicz, kazałem robotnikom poszerzyć kaplicę o dwa metry. Pomyślałem sobie, że jest za mała. I co miałem mu powiedzieć, jak roboty zostały już wykonane? A to przecież większa ilość pracy, więcej środków, a co najstraszniejsza – opóźnienie terminu».

Budowa trwała bez przerwy. Ostatni łuk, pod którym przechodzili prezydenci, wykonano jedną noc przed ich przybyciem. Stało się tak pomimo tego, że normatywny okres twardnienia betonu wynosi 27 dni.

Problemów nie brakowało: «Zaczęliśmy tynkować, spadł deszcz i zmył cały tynk. Tynkujemy ponownie – trzech ludzi spadło z rusztowania. Zaczęliśmy kopać fundamenty pod znak pamiątkowy, a tam wcześniej wywieziono odpady z cukrowni, utknął nam buldożer. Wyciągnęliśmy, wznowiliśmy kopanie – zerwaliśmy kable komunikacji rządowej. Nie przesadzam, po prostu mówię, w jakich warunkach musiałem pracować. Presja czasu była ogromna».

Jurij Kazmiruk wspominał również o przybyciu Anatolija Francuza, ówczesnego przewodniczącego Wołyńskiej Obwodowej Administracji Państwowej. Nie spodobało mu się to, że do nowo wybudowanej cerkwi trzeba było wcho-

Architektem Jurij Kazmiruk, ekszastupnik głowi Волинської облдержадміністрації, поділився своїм досвідом і міркуваннями щодо вшанування жертв Волинського злочину. У 2003 р. він керував будівництвом пам'ятника польсько-українського примирення в Павлівці.

23 червня в Луцьку відбувся круглий стіл «Волинь'43 – спільний біль» Українсько-польського наукового форуму „Волинська платформа діалогу» (див. стор. 4–6). На ньому, зокрема, виступив із доповіддю Юрій Казмірук, який у 2002–2003 рр. був заступником голови Волинської ОДА. Саме в той період, у 60-ті роковини сумнозвісних подій на Волині, відбулася низка важливих для польського та українського народів зрушень.

Тема Волинської різанини дуже довго залишалася малознаною і в Польщі, і в Україні. Передусім через те, що Польща була країною соціалістичного блоку, а Україна взагалі не мала власної суб'єктності та була частиною тюрми народів – СРСР. Лише після відновлення незалежності країни отримали право на формування власної політики історичної пам'яті. У процесах національного становлення все більш помітними й болісними ставали невірні питання минулого, зокрема проблема українсько-польського протистояння часів Другої світової війни.

Поступово стало очевидним, що цю проблему неможливо розв'язати поодиночі. Одним з етапів діалогу між Польщею та Україною, який із більшим чи меншим успіхом триває досі, стало вшанування жертв Волинського злочину у 2003 р., у 60-ту річницю тих подій. Конкретні кроки, за словами Юрія Казмірука, українська влада почала робити ще у 2002 р.

«Почалося все з доручення Президента України Леоніда Кучми. Перші розмови стосовно увіковічення пам'яті жертв українсько-польського протистояння починалися зі Львова, із Цвинтаря Орлят. Другий крок був зроблений у Луцьку, щоправда, міська влада відмовилася встановлювати пам'ятний знак. Павлівка була вже третім етапом», – пригадав Юрій Йосипович.

Цікавим фактом, на який звернув увагу доповідач, було те, що коли в Луцьку з формальних підстав міська влада не надала згоди на встановлення пам'ятного знаку, то у випадку Павлівки на цю тему ніхто навіть не намагався дебатовати. Причиною, вважає він, було те, що Польща висловила чітку позицію сприяння Україні у вступі до Європейського Союзу, а Україна як цивілізована держава у відповідь узяла на себе певні зобов'язання. Серед них – встановлення пам'ятника й зустріч президентів обох країн.

Щоправда, життя внесло корективи у благі наміри. «Крім декларацій, бракувало практичних рішень на рівні Кабінету Міністрів, на рівні обласної ради – хоча би для того, щоб мати можливість фінансувати роботи», – уточнив доповідач.

«Отак із мене, вiceszefowody, зробили прораба. Я просидів безвиїзно в Павлівці три місяці, розв'язуючи насамперед технічні питання», – пожартував він.

З української сторони найактивніше були задіяні члени Державної міжвідомчої комісії у справах увічнення пам'яті жертв війни і політичних репресій та голова Держбуду України Валерій Череп, із польського боку – генеральний секретар Ради охорони пам'яті битв і мучеництва Анджей Пшевознік, Марек Сівец із Бюро національної безпеки та громадський активіст Станіслав Філіповіч, уродженець Порицька, який уцілів під час вбивства поляків у місцевому костелі. Ці люди були там щонайменше раз на два тижні, з ними доводилося узгоджувати буквально кожен крок. Були залучені теж проєктні й будівельні організації Волині та Львівщини.

Головними напрямками роботи були благоустрій польського та українського кладовищ, будівництво пам'ятного знаку й церкви на території православного цвинтаря. А ще супутні роботи: благоустрій самого села, будівництво доріг, підведення ліній електропередач і так далі.

Юрій Казмірук пригадав: «На тому будівництві посивіти можна було за один день. Поїхав я на нараду в Нововолинськ, приїжджаю, а місцевий священник мені каже: «Юрію Йосиповичу, я дав команду робітникам зробити каплицю на два метри ширшою. Я собі подумав, що вона занадто мала». І що йому сказати, адже роботу вже виконали? А це ж збільшення обсягів робіт, вартості фінансування і що найстрашніше – відтягування в термінах».

Тож будували без перепочинку. Останню арку, під якою потім проходили президенти, було зроблено за одну ніч перед їхнім приїздом. Це при тому, що нормативний термін застигання бетону становить 27 днів.

А проблем вистачало: «Почали штукатурити, пішла злива і штукатурку зміло. Штукатуримо наново – троє людей впали з ристування. Почали копати фундамент під пам'ятний знак, а туди раніше навезли дефекату з цукрового заводу, – бульдозер потонув. Витягли, знову копаємо – порвали кабелі урядового зв'язку. Це я не згущую барви – просто розповідаю, в яких умовах довелося працювати. Дуже тиснув час».

Ще Юрій Йосипович розповів про приїзд свого керівника Анатолія Француза, тодішнього голови Волинської облдержадміністрації. Тому не сподобалося, що входить в новозбудовану церкву потрібно з боку кладовища, а не зі сторони дороги. Аргументація, що церк-

дзіць од сторони сментаря, а не дроги. Argument, że cerkwie buduje się zgodnie z kanonem, że ołtarz powinien być zorientowany na wschód, a więc wejście siłą rzeczy będzie od strony zachodu, nie zadziała. Zarządzenie było następujące: skoro prezydenci mają wchodzić od strony drogi, główne wejście ma być wykonane od tej strony. Żeby zrealizować to rozwiązanie na plac budowy przybyła kompania straży granicznej. Przez pół dnia żołnierze wybijali młotami pneumatycznymi dwa otwory.

Ніе меніе трудності przysparzają проблеми о характері ідеологічному. Chodzi nie tylko о skoordynowanie wspólnego stanowiska strony polskiej i ukraińskiej, ale także о inne związane z tym komplikacje.

Według mówcy narracje historyków trudno było przełożyć na płaszczyznę praktyczną: «Budzisz się, idziesz о 7:00 do pracy i już zaczynają się problemy. Raz przylatują komuniści, drugi – posłowie Rady Najwyższej, kiedy indziej – akcja UNA-UNSO albo wizyta Służby Bezpieczeństwa».

Ze względów praktycznych bardzo уciążливі була неспójність stanowisk polskich i ukraińskich historyków, co znalazło odzwierciedlenie w zmianach w projekcie pomnika. Zaproponowano kilka wariantów napisu на pomniku, остаточно wyryto: «Pamięć – Żałoba – Jedność».

«Nіе chęć się chwalić, ale до мене jako pracownika technicznego, który realizował projekt, nikt nie miał zastrzeżeń. W jakiś sposób udało mi się zbudować dialog ze wszystkimi stronami» – podzielił się Jurij Kazmiruk.

Prelegent zapamiętał taki випадок зв'язаний з отворіем помніка. «Harmonogram uroczystości był bardzo dokładny: rozpisano, kto kiedy przylatuje, kto kogo spotyka, kto jest w składzie delegacji. Prezydent Ukrainy Leonid Kuczma przybył 40 minut przed przylotem prezydenta Polski Aleksandra Kwaśniewskiego. I tu nagle wbrew planowi mówi: «Żeby nie marnować czasu, wejdzmy до tego domu tutaj». My, totalnie zaskoczeni, podążamy за ним на pobliskie podwórko. Witamy się z właścicielem, starszym mężczyzną, mówimy: «Dzień dobry, panie gospodarzu. Czy wie pan, kto pana odwiedza?» A on на то: «Tak, wiem, nasz prezydent, Leonid Kuczma». «Jak panu się żyje в Україні?» – pytamy. Mężczyzna bardzo dzielnie wyręczył całą Wołyńską Obwodową Administrację Państwową: «Normalnie – mówi – żyje się. W garażu mam «Żiguli», mam konia, ogród. Wszystko u mnie в порядку». Nadal jesteśmy jednak napięci. A Kuczma pyta: «A pędzi pan bimer?» Ten mówi: «No pewnie, pędzę. Ugościć?» Taki luźny dialog wyznaczył dalszy rytm i ton rozmowy» – wspominał Jurij Kazmiruk.

Wkrótce po otwarciu pomnika architekt dostał awans i przeniósł się до Kijowa, gdzie pracował jako zastępca ministra budownictwa. Już на nowym stanowisku trzeba było szukać środków в budżecie państwowym на finansowanie budowy в Pawliwce, ponieważ przed przyjazdem prezydentów wszystkie prace оплаcano з innych źródeł. «Musielіśmy jednak то робіть, zadanie nie podlegało dyskusji» – wyjaśnił.

«Muszę stwierdzić, że в наших relacjach і в представіанію темату волинського, те-раз, в 80. rocznicę, jest, moim zdaniem, negatywna tendencja. Naprawdę nie chciałbym, aby nasz ówczesny wysiłek poszedł на марne» – powiedział Jurij Kazmiruk.

Podał przykład з власного життя: «Mam żonę ze Lwowa. Mój teść jest Polakiem, katolikiem, teściowa urodziła się в Polsce, jest грекокатоличką. Ja jestem Wołyńianinem, prawosławnym. Czyli sprawa polsko-ukraińska są mi добре znane ze względów rodzinnych. Przez te kilka lat, kiedy mieszkaliśmy з teściami, ani razu się nie pokłóci-ліśmy. Oczywiście дойшло до згоди на wyższym poziomie jest trudniejsze, ale jest możliwe. To porozumienie, до którego doszliśmy jeszcze wtedy, в 2003 r., warto pielęgnować i rozwijać».

Na zakończenie swojego wystąpienia Jurij Kazmiruk zaproponował kolejne, bardzo ważne і obiecujące pole до практичної співпраці.

W певным momencie, kiedy працювал в dziedzinie ochrony зabytków, з budżetu państwowego finansowano prace konserwatorskie в obiektach sakralnych на Волині. Środki przeznaczone на budynki, które nie miały właścicieli. W warunkach волинських były то głównie опущzone kościoły rzymskokatolickie. Według niego, в Polsce sytuacja jest lustrzana, там без opieki stopniowo rujnują się prawosławne cerkwie, które nie mają gospodarza.

«Sugerowałbym nie wozić в obie strony cementu oraz pracowników przez granicę, nie wydawać dodatkowych pieniędzy на podatki, lecz odnawiać takie obiekty на zasadzie паритету. Czyli Украінці odnawialiby polskie obiekty на swojej ziemi, Polacy – ukraińskie на swojej. Myślę, że на gruncie takiej pragmatycznej propozycji mogą навіязати się dobre relacje. Taka rzeczowa співпраца може owocować współdziałaniem в інших obszarach, в szczególności в zakresie edukacji» – zasugerował architekt.

«Teraz, gdy połączyło нас wspólne nieszczeście, mamy możliwość wypracowania innych sposobów współpracy. Trzeba tylko mieć dobrą wolę» – uważa Jurij Kazmiruk.

Текст і зджєция: Анатолій Оліх

ву будують за канонами, що вітвар має бути орієнтований на схід, а це, відповідно, диктує, що вхід буде із заходу, не спрацювала. Розпорядження було наступне: оскільки президенти будуть заходити з боку дороги, то й центральний вхід потрібно зробити з тієї же сторони. Щоб втілити це рішення в життя, прибула рота прикордонників. За пів дня солдати з відбійними молотками пробивали у стіні дві пройми.

Проте складнішими за матеріальні були проблеми ідеологічні. Тут ідеться не тільки про узгодження спільної позиції між польською та українською сторонами, а й про інші супутні труднощі.

За словами доповідача, було далеко не просто перекласти вербальні наративи істориків на практичну площину: «Прокидаєшся, ідеш о 7:00 на роботу і починаються проблеми. То комуністи прилетіли літаком, то приїхали депутати з Верховної Ради, то акції УНА-УНСО, то приїзд Служби безпеки».

Дуже дошкульною у практичному вимірі була неузгодженість позицій польських та українських істориків, що відбивалося на змінах у проекті пам'ятника. Варантів напису на пам'ятнику було кілька. Врешті остаточно на пам'ятнику з'явився напис: «Пам'ять – скорбота – єднання».

«Не хочу хвалитися, але до мене як технічного працівника, який втілював проект у життя, претензій не було ні від кого. Мені якось вдалося вибудувати діалог з усіма сторонами», – поділився Юрій Казмірук.

Доповідач у своїй пам'яті зберіг випадок, пов'язаний із відкриттям пам'ятника. «У програмі візиту було все заздалегідь розписано: хто коли прилітає, хто кого зустрічає, який склад делегацій. Президент України Леонід Кучма прилетів за 40 хвилин до прильоту Президента Польщі Олександра Квасневського. І тут президент Кучма, всупереч протоколу, каже: «Щоб якось згайнувати час, давайте зйдемо до цієї хати». Ми, спантеличені, йдемо за ним на обійстя неподалік. Вітаємося з господарем, чоловіком поважного віку, кажемо: «Добрий день, пане господарю. Чи знаєте, хто до вас завітав?» А той одказує: «Так, знаю – наш президент Леонід Кучма». «Як вам живеться в Україні?» – питаємося. А він – молодець – виручив усю Волинську облдержадміністрацію. «Нормально, – каже, – мені живеться. В гаражі ось стоїть «Жигуль», коника маю, город. Усе в мене гаразд». Ми все ще залишаємося насторожені. А Кучма питає: «А самогон гоните?» Той відповідає: «Аякже, гоню. Пригостити?» Ось такий невимушений діалог задав подальший ритм і тон розмови», – зазначив Юрій Йосипович.

Невдовзі після відкриття пам'ятника архітектор отримав підвищення й перебрався до Києва, де працював заступником міністра будівництва. Вже на новій посаді йому довелося шукати кошти в державному бюджеті, щоби оплатити будівництво в Павлівці, адже до приїзду президентів це все було зроблено за рахунок інших джерел фінансування. «Проте ми мушили це зробити, адже завдання не підлягало обговоренню», – пояснив він.

«Мушу констатувати, що в наших взаємовідносинах і у висвітленні волинської теми зараз, уже у 80-ту річницю, спостерігається, на мою думку, негативна тенденція. Дуже не хотілося би, щоби затрачені тоді нами зусилля пішли на марне», – наголосив Юрій Казмірук.

І навіть присутнім приклад із власного життя: «В мене дружина – зі Львова. Тесть – поляк, римо-католик. Теща народилася в Польщі, греко-католичка. Я сам – волинянин, православний. Тобто про польсько-українські питання я знаю із сімейного рівня. І за ті кілька років, коли ми мешкали разом із тестями, жодного разу не посварилися. Звісно, знайти порозуміння на вищому рівні важче, але можливо. Ті моменти, які були знайдені ще тоді, у 2003 р., варто плекати й розвивати».

На завершення свого виступу Юрій Казмірук запропонував ще одне, дуже важливе й перспективне, поле для практичної співпраці.

У свій час, коли він працював у сфері охорони пам'яток, із державного бюджету фінансували реставраційні роботи культових споруд на Волині. Кошти виділяли саме на ті будівлі, які не мали господарів. У волинських умовах це практично все були покинуті римо-католицькі храми. Натомість у Польщі ситуація зворотна, там без догляду поступово занепадають саме безгосподарні православні церкви.

«Я запропонував би: не возитися із цементом та робочою силою через кордон і не витрачати зайві гроші на податки, а доводити до ладу такі об'єкти на паритетних засадах. Тобто украінці реставрують польські об'єкти на своїй землі, поляки – українські об'єкти на своїй. Думаю, що така суто прагматична пропозиція має шанс перерости в гарні відносини. Ця матеріальна співпраця може стати співпрацею в інших площинах, зокрема у виховній», – запропонував архітектор.

«Зараз, коли нас об'єднала спільна біда, у нас є можливість виробити інші шляхи співпраці. Потрібно лише мати добру волю», – вважає Юрій Казмірук.

Текст і фото: Анатолій Оліх

Z księdzem w Janowej Dolinie Zi священником у Яновій Долині

Члони Товариства Польської культури в Костополи та парафіяни костелу Пресвятого Серця Ісуса Христа разом із парохом, отцем Анджеєм Парусінським помолілися в Яновій Долині.

22 czerwca parafianie kostopolskiego kościoła uporządkowali pomnik Polaków z Janowej Doliny (obecnie wieś Bazaltowe w obwodzie rówieńskim), którzy zginęli в kwietniu 1943 r. podczas ataku на wieś oddziałów UPA.

«Zwykle przyjeżdżamy tu przed Dniem Wszystkich Świętych oraz latem» – mówi uczestnicząca в akcji Irena Bagińska з ТКР в Костополи. Parafianie umyli pomnik і uporządkowali teren wokół niego. Następnie złożono tu wieniec і odprawiono krótkie nabożeństwo.

Pomnik zamordowanych mieszkańców Janowej Doliny został wzniesiony на obrzeżach Ba-

zaltowego kosztem Polaków з Wołynia в 1998 r., а poświęcony в 2011 r. W 2020 r. Fundacja Partnerstwa dla Europy Środkowo-Wschodniej przy wsparciu Ministerstwa Kultury і Dziedzictwa Narodowego RP oraz parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa в Костополи przeprowadziła prace mające на celu odnowienie pomnika oraz jego otoczenia.

Natalia Denysiuk
Na zджєциу: Pomnik в Janowej Dolinie, 2011 r.
Fot. Janusz Horoszkiewicz

22 червня вони наводили лад біля пам'ятника полякам із Янкової Долини (нині село Базальтове на Рівненщині), загиблим у квітні 1943 р. під час нападу на село відділів УПА.

«Ми приїжджаємо сюди зазвичай перед Днем усіх святих та влітку», – розповідає Ірина Багінська з ТКР у Костополи, яка брала участь в акції. Парафіяни поміли пам'ятник та прибрали територію біля нього. Після цього встановили вінок і помолілися разом із ксьондзом.

Пам'ятник загиблим мешканцям Янкової Долини на околицях Базальтового поставили за кошти поляків із Волині в 1998 р., а освятили у 2011 р. У 2020 р. Фонд партнерства Центрально-Східної Європи при підтримці Міністерства культури і національної спадщини Польщі та парафії Пресвятого Серця Ісуса Христа в Костополи відремонтував хрест та впорядкував навколишню територію.

Natalia Denysiuk
На фото: Пам'ятник у Яновій Долині, 2011 р.
Автор: Януш Гороскевич

Pokazać im świat

Wołyń odwiedził prezes Fundacji Honor Pomagania Dzieciom Piotr Zygarski, który od marca 2022 r. opiekuje się 25 wychowanymi Szkoły Specjalnej w Zaturcach dla sierot i dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej. Poinformowała o tym Wołyńska Rada Obwodowa.

Podczas wizyty w Łucku Piotr Zygarski spotkał się z wiceprzewodniczącym Wołyńskiej Rady Obwodowej Hryhorijem Pustowitem. Kierownictwo Rady poznało tego polskiego działacza podczas niedawnego wyjazdu służbowego do Polski. Odwiedziło wówczas m.in. uczniów Szkoły Specjalnej w Zaturcach, którzy po ewakuacji przebywają obecnie w Kawęczynku k. Szczepieszyna w powiecie zamojskim na Lubelszczyźnie. Opiekuje się nimi Fundacja Honor Pomagania Dzieciom na czele z Piotrem Zygarskim.

Ewakuowane dzieci zostały przebadane przez lekarzy, m.in. przez stomatologa i okulista, regularnie opiekują się nimi logopeda i psycholog.

Latem dzieci odwiedzą Sejm RP i Centrum Nauki Kopernik w Warszawie, a także pojadą do Gdańska, aby zobaczyć Morze Bałtyckie. Wcześniej podróżowały do Paryża i Wenecji, zwiedziły rezydencję Świętego Mikołaja w Finlandii, jeździły na narty na Słowację oraz odwiedziły Parlament Europejski w Strasburgu.

«Chciałem pokazać im świat, aby zobaczyły, jak się żyje w krajach europejskich, by po powrocie do domu starały się unowocześnić swój kraj w ten sam sposób» – cytuje słowa Piotra Zygarskiego strona internetowa Wołyńskiej Rady Obwodowej. Przywołuje także jego wspomnienia o tym, jak podczas jednego ze spacerów dzieci przestraszyły się, zobaczywszy w niebie helikoptery. «Świat powinien spojrzeć na tę wojnę oczami ukraińskich dzieci» – powiedział Zygarski.

Jak podaje Wołyńska Rada Obwodowa, podczas spotkania w Łucku polski społecznik zaznaczył, że jest gotów przyjąć także ok. piętnaścioro dzieci ukraińskich żołnierzy z Wołynia i opiekować się nimi do końca wojny. Obecnie buduje oddzielny dom o powierzchni 200 metrów kwadratowych dla ewakuowanych dzieci.

Piotr Zygarski przybył do Wołyńskiej Rady Obwodowej w towarzystwie o. Mykoły Hinajła, pre-

zesa Zarządu Włodzimierskiej Miejskiej Fundacji Charytatywnej «Matka Boża Nieustającej Pomocy». Zygarski przywiózł tej organizacji pomoc humanitarną dla najmłodszych dzieci – jedzenie dla niemowląt, środki do pielęgnacji i higieny, odzież i obuwie.

MW
Fot. Wołyńska Rada Obwodowa

Показати їм світ

Волинь відвідав голова фундації «Честь допомоги дітям» Пьотр Зигарський, який із березня 2022 р. опікується 25 вихованцями Затурцівської спеціальної школи, де навчаються сироти і діти, позбавлені батьківського піклування. Про це повідомляє Волинська обласна рада.

«Честь допомоги дітям», яку очолює Пьотр Зигарський.

Евакуйовані діти пройшли обстеження лікарів, зокрема стоматолога та окуліста, до того ж із ними постійно працюють логопед і психолог.

Улітку діти відвідають Сейм РП і Центр науки «Коперник» у Варшаві, збираються також до Гданська, щоб побачити Балтійське море. Раніше волинські діти побували в Парижі та Венеції, відвідали резиденцію Святого Миколая у Фінляндії, каталися на лижах у Словаччині, бачили Європарламент у Страсбурзі.

«Я хотів показати їм світ, щоб діти побачили, як живуть європейські держави, і щоб, повернувшись додому, вони прагнули так само розбудувати свою країну», – цитує Пьотра Зигарського сайт Волинської обласної ради та наводить його спогади про те, як під час однієї з прогулянок малеча побачила в небі гелікоптери й налякана кинулася врозтіч. «Світ повинен дивитися на цю війну очима українських дітей», – переконаний благодійник.

Як інформує Волинська обласна рада, польський благодійник під час зустрічі в Луцьку зазначив, що готовий прийняти ще півтора десятки дітей військовослужбовців із Волині та піклуватися про них аж до завершення війни. Зараз він зводить окремий будинок на 200 м кв. для евакуйованих дітей.

До обласної ради Пьотр Зигарський прибув у супроводі отця Миколи Гінаїла – голови правління Володимирського міського благодійного фонду «Матері Божої неустанної помочі». Цій організації польський благодійник привіз гуманітарний вантаж для найменших дітей: дитяче харчування, засоби догляду та гігієни, одяг, взуття.

Під час відвідин Луцька Пьотр Зигарський зустрівся із заступником голови Волинської обласної ради Григорієм Пустовітом. Очільники облради познайомилися із цим польським благодійником під час нещодавнього відрядження до Польщі. Тоді вони відвідали вихованців Затурцівської спеціальної школи, які нині перебувають в евакуації в селі Кавенчинек біля Щебешина Замойського повіту на Люблінщині. Тут ними опікується фундація

ВМ
Фото: Волинська обласна рада

Jubileuszowa konferencja ORPEG Ювілейна конференція ORPEG

W dniach 28 czerwca – 1 lipca w Warszawie odbyła się jubileuszowa konferencja dla nauczycieli kierowanych do pracy wśród Polonii i Polaków za granicą. Za zaangażowanie oraz poświęcenie podziękowała im Pierwsza Dama.

Pierwszego dnia konferencji uczestnicy zjazdu zorganizowanego przez Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą (ORPEG) zawitali do Pałacu Prezydenckiego na spotkanie z Pierwszą Damą. Pani Agata Kornhauser-Duda podziękowała pedagogom za zaangażowanie, poświęcenie i wkład pracy. W małych grupach i indywidualnie rozmawiała o ich problemach, radościach i smutkach.

Tego samego dnia wieczorem Dyrektor ORPEG Justyna Kralisz powitała na zjeździe zaproszonych gości: Dariusza Piontkowskiego – Sekretarza Stanu w Ministerstwie Edukacji i Nauki, Dyrektora Jana Badowskiego, który odczytał list w imieniu Pełnomocnika Rządu do spraw Polonii i Polaków za Granicą w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Jana Dziędziczaka, Sławomira Kowalskiego – Dyrektora Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą w Ministerstwie Spraw Zagranicznych oraz Piotra Semeniuka – Dyrektora Departamentu Współpracy Międzynarodowej w Ministerstwie Edukacji i Nauki.

W czasie spotkania podsumowano rok szkolny 2022–2023 i wręczono jubileuszowe dyplomy uznania ponad stu nauczycielom skierowanym do pracy za granicą.

Drugiego dnia uczestnicy konferencji udali się najpierw na ulicę Hożą 20 do Ministerstwa Edukacji Narodowej. Tam Dariusz Piontkowski,

Justyna Kralisz i Magdalena Kostecka, wicedyrektor ORPEG, wręczyli medale Komisji Edukacji Narodowej nauczycielom pracującym od wielu lat w środowiskach polonijnych za granicą. Z nauczycielami rozmawiał także Piotr Semeniuk.

Po południu odbyły się trzy szkolenia na temat: roli kobiet w historii Polski XX wieku, aktywnych metod nauczania języka polskiego jako drugiego i wykorzystania teatru Kamishibai jako formy pracy w szkole polonijnej.

Uczestnicy konferencji jubileuszowej wysłuchali także uwag dotyczących dokumentacji nauczyciela oraz mieli okazję do podzielenia się własnymi przeżyciami z kraju skierowania. Katarzyna Grzechnik, Dariusz Kamiński oraz Marek Makowski omówili zasady bezpieczeństwa w miejscach, do których kierowani są nauczyciele, Magdalena Jędrzych przedstawiła sposoby zamawiania podręczników i pomocy metodycznych, zaś Martyna Romanowska omówiła zasady korzystania z konta służbowego i jego różne możliwości.

Spotkanie zakończyło się w sobotę. Nauczyciele rozjechali się na zasłużony odpoczynek, by z początkiem września rozpocząć kolejny rok pracy z Polakami i Polonią za granicą.

Wiesław Pisarski,
nauczyciel języka polskiego
skierowany do Kowla przez ORPEG

28 червня – 1 липня у Варшаві відбулася ювілейна конференція для вчителів, скерованих до роботи серед Полонії та поляків за кордоном. За небайдужість і самопошвату їм подякувала дружина президента.

Першого конференційного дня учасники з'їзду, організованого Центром розвитку польської освіти за кордоном (ORPEG), завitali до Президентського палацу на зустріч із першою леді. Агата Корнгаузер-Дуда подякувала педагогам за небайдужість, самопошвату і роботу, яку вони виконують. У невеликих групах та індивідуально дружина президента розмовляла про їхні проблеми, радощі і печалі.

Того ж дня увечері директорка ORPEG Юстина Краліш привітала на з'їзді запрошених гостей: державного секретаря в Міністерстві освіти і науки Даріуша Пьонтковського, директора Яна Бадовського, який зачитав листа від імені урядового уповноваженого з питань Полонії та поляків за кордоном у Канцелярії голови Ради міністрів РП Яна Дзедзічака, директора департаменту співпраці з Полонією та поляками за кордоном у Міністерстві закордонних справ Славоміра Ковальського та директора департаменту міжнародної співпраці у Міністерстві освіти і науки Пьотра Семенюка.

Під час зустрічі підбили підсумки 2022–2023 навчального року і вручили ювілейні подячні дипломи понад ста вчителям, скерованим до роботи за кордоном.

Другого дня учасники конференції насамперед вирушили на вулицю Хожу, 20, до Міністерства національної освіти. Там Даріуш Пьонтковський, Юстина Краліш і Магдалена

Костецька, віцедиректорка ORPEG, вручили медалі Комісії національної освіти вчителям, які багато років працюють у полонійних колах за кордоном. До присутніх звернувся також Пьотр Семенюк.

Після полудня відбулися три майстер-класи, присвячені ролі жінок в історії Польщі XX ст., активним методам викладання польської як другої мови та використання театру камішібай як форми роботи в полонійному навчальному закладі.

Учасники ювілейної конференції заслухали теж зауваги щодо викладацької документації та мали нагоду поділитися власним досвідом, набути у країнах, куди їх скерували. Катажина Гжехнік, Даріуш Камінський і Марек Маковський обговорили принципи безпеки в місцях, куди скеровують учителів, а Магдалена Єндрих представила способи замовлення підручників і методичних матеріалів; натомість Мартина Романовська обговорила принципи використання службового профілю та різні його можливості.

Зустріч завершилася в суботу. Вчителі роз'їхалися на заслужений відпочинок, аби на початку вересня розпочати новий рік праці з поляками та Полонією за кордоном.

Веслав Пісарський,
учитель польської мови,
скерований до Ковеля організацією ORPEG

Daria ze Śląska – smutek z nutą nadziei

Дарія із Сілезії – сум із ноткою надії

Mówi o sobie, że nie lubi wielkich miast i tłumów. Gdyby nie poszła za głosem serca i nie zaczęła śpiewać zawodowo, pisałaby teksty reklamowe lub powieści science fiction. Wydała w kwietniu pierwszą płytę zatytułowaną «Daria ze Śląska tu była» zawierającą 10 piosenek. To rezultat jej trzyletniej ciężkiej pracy.

Jako dziecko bardzo lubiła śpiewać. Grała też na pianinie i gitarze. Rodzice zabierali ją na różne imprezy do przyjaciół, na których ona śpiewała. W domu nagrywała covery ulubionych piosenek, między innymi Doris Day i Raya Charlesa. Jej idolką w czasach młodości była piosenkarka z USA Alicia Keys. Pasją Darii była także siatkówka. Jedenaście lat zajmowała się tym sportem i miała nadzieję, że będzie to jej droga życiowa. Bardzo fascynowała ją również historia, z której zrobiła licencjat. Ulubionym jej okresem była starożytność. Od kilku lat pracuje z powodzeniem także w branży IT.

Pochodzi ze Śląska, z Katowic, dokładnie z Giszowa – dzielnicy we wschodniej części miasta. Często narzeka na smog, ale tu czuje się najlepiej. Jest w domu, jest u siebie. Uważa, że ludzie tu są porządni, prostolinijni i emanują dobrą energią. Kocha też melodyczność języka śląskiego. Naprawdę nazywa się Daria Ryczek-Zajac. Jej pseudonim Daria ze Śląska powstał w ten sposób, że jej menedżer, Paweł Józwicki, zapisał ją w takiej właśnie formie w telefonie. Uznała, że to będzie dobry pseudonim artystyczny.

Do muzyki weszła w roku 2015 za sprawą Michała Wajdzika-Redzichowskiego, z którym stworzyła duet «The party is Over». On komponował muzykę, a ona pisała teksty do piosenek. Następnie za sprawą Agaty Trafalskiej wróciła do grania na gitarze i na klawiszach. To właśnie Agata pokazała jej, jak ważny jest tekst w piosence i jak długo trzeba nad nim pracować. W roku 2022 dołączyła do wytwórni JazzBoy Record. Cały rok pisała i czytelowała teksty piosenek, by pokazać je w wytwórni i rozpocząć z nią współpracę. Pierwszymi jej przebojami były piosenki «Falstart albo faul» i «Dziewczyna z tatuażem», zaś pierwszym wydanym singlem była piosenka «Chinatown».

Jej teksty są pełne trudnych emocji i przeżyć. Daria mówi, że w smutku czuje się najbezpieczniej. Wraca w swoich piosenkach do autobiograficznych przeżyć z młodości, emocji swoich bliskich, znajomych i przyjaciół. Mówi: «Jeśli jesteś smutny, dokładnie wiesz, co czujesz». Jej teksty dotyczą jej samej oraz pochodzą z obserwacji przeżyć i emocji u innych. Jest też dobrą obserwatorką zachowań bliskich osób oraz ludzi,

których spotyka na swojej drodze. Jest perfekcjonistką w swojej twórczości. Nie znosi szybkiego, byle jakiego pisania i tworzenia piosenek. Wszystkie są dopracowane w każdym calu.

Otwarcie mówi, że doświadczyła w swoim życiu wielkich i małych niepowodzeń. Teraz otworzył się przed nią kolejny rozdział, nowe wyzwania i ciężka praca. Ma piosenki, które tworzy i śpiewa. Przed nią trasa koncertowa i spotkania z fanami doceniającymi jej profesjonalizm, bardzo dobre teksty, perfekcyjne dopracowywanie utworów, jej naturalność i bezpośredniość. Najczęściej to najpierw muzyka podsuwa jej pomysły na tekst, czasem tworzy muzykę i tekst jednocześnie. W piosenkach opowiada słuchaczom historie tak, jak opowiadałaby najlepszej przyjaciółce. Ma sentyment do lat 90., na które przypadało jej dzieciństwo.

Jeśli chodzi o muzykę, to lubi między innymi takich raperów jak: Sokół, Pezet, Fisz, Łona, Małpa, Miły ATZ. Uważa, że ich piosenki poruszają wiele ważnych spraw z naszego życia. Choć jej utwory nie są proste i dotyczą spraw bolesnych, to jest ona osobą otwartą i wesołą. Lubi żartować, śmiać się, oglądać memy i czytać kawaly. Jednocześnie często snuje refleksje nad życiem i oddaje je w swoich piosenkach.

W zeszłym roku występowała z dwiema piosenkami z Korteżem podczas jego trasy koncertowej «Holiday Tour». Na tegorocznej trasie znajdują się między innymi takie polskie miasta: Warszawa, Rzeszów, Szczecin, Toruń, Gdańsk, Kołobrzeg, Poznań. Będzie miała około 30 koncertów. Warto wybrać się na jeden z nich, aby posłuchać Darii ze Śląska na żywo i sprawdzić, czy nasza wrażliwość na życie jest podobna do jej odczuwania tego, co wokół nas się dzieje.

Jej współpraca z JazzBoy Records układa się bardzo dobrze, uczy się wielu rzeczy i ciągle się rozwija. Jest duża nadzieja, że Daria ze Śląska zagości na długo na polskich scenach muzycznych i cieszyć nas będzie swoimi dobrymi piosenkami jeszcze przez długi czas.

Wiesław Pisarski,
nauczyciel języka polskiego
skierowany do Kowia przez ORPEG

Fot. Reklama dysku «Daria ze Śląska tu była»

Wona kaže, że nie lubi wielkich miast i natowpiv. Jakbi ne pišla za poklikom serca i ne počala spivati na sceni, to pisała b reklamni slogani abo naukowo-fantastichni romani. U kvitni vona vypustila peršij disk «Tut buła Daria iz Silezii», do jakogo uvijšli dešat pišen. Ce rezul'tat ii triričnoji praći.

Дитиною наша героїня дуже любила співати. Грала на фортепіано та гітарі. Батьки брали її із собою на різні імпрези до друзів, де вона виступала. Вдома записувала кавери улюблених пісень, зокрема Доріс Дей і Рея Чарльза. Її кумиром у юнацькі роки була співачка зі США Аліша Кіз. Ще однією пристрастю Дарії був волейбол. Одинадцять років вона присвятила цьому виду спорту, сподівалася пов'язати з ним свій професійний шлях. Її теж дуже захоплювала історія, з якої вона здобула бакалаврат. Її улюблений період – античність. Кілька років з успіхом працює в IT-галузі.

Родом Дарія із Сілезії, з Катовіце, а точніше з Гішова – мікрорайону у східній частині міста. Часто нарікає на смог, але саме тут почувається найкраще, адже тут вона вдома, у себе. Наша героїня вважає, що люди тут порядні, прямолінійні, з позитивною енергетикою. Залюблена в мелодійність сілезької мови. Її справжнє ім'я – Дарія Ричек-Зайонц. Дарія із Сілезії – псевдонім. Саме так менеджер Павел Язвіцький підписав її у своєму телефоні.

На сцені вона опинилася у 2015 р. завдяки Міхалу Вайдзіку-Редзіховському, з яким виступала в дуєті «The party is Over». Він творив музику, а вона писала тексти пісень. Потім під впливом Агати Трафальської повернулася до гри на гітарі та клавішах. Саме Агата Трафальська показала їй, наскільки важливий текст у пісні і як довго потрібно над ним працювати. У 2022 р. її взяли у звукозаписувальну компанію «JazzBoy Record». Цілий рік Дарія писала і шліфувала тексти пісень, щоби показати їх компанії та розпочати з нею співпрацю. Її перші хіти – «Фальстарт або фол» і «Дівчина з татуванням», а перший виданий сингл – «Чай-натаун».

Її тексти сповнені непротистими емоціями і враженнями. Дарія говорить, що у смутку почувається найбезпечніше. У своїх піснях авторка повертається до autobiografічних переживань молодості, емоцій своїх рідних, знайомих і друзів. Вона говорить: «Якщо тобі сумно, то ти точно знаєш, що відчуваєш». Її тексти стосуються її самої та виростають зі спостережень за оточенням. Вона – хороша спостерігачка за близькими та тими, кого зустрічає на своєму

шляху. У творчості Дарія є перфекціоністкою і не терпить швидкого, халтурного написання пісень. Її композиції вивершені до міліметра.

Співачка відкрито говорить, що зазнала у своєму житті великих і малих невдач. Зараз перед нею відкрився черговий розділ із новими викликами та важкою працею. Перед нею – концертний тур і зустрічі з фанами, які цінують її професіоналізм, природність і безпосередність, якісні тексти, досконалу довершеність творів. Найчастіше саме музика надихає її на тексти, але інколи пише текст і музику водночас. У піснях вона розповідає слухачам історії, якими діляться з найкращою подругою. Має сентимент до 90-х років, на які припало її дитинство.

Якщо говорити про музичні вподобання, то вона слухає, зокрема, реперів, як-от Сокул, Пезет, Фіш, Лона, Малпа, Мілі АТЗ. Артистка вважає, що їхні пісні порушують багато важливих проблем. Хоча її твори непротисті і стосуються болісних питань, Дарія – відкрита й весела людина. Любить жартувати, сміятися, дивитися меми й читати анекдоти. Воднораз вона часто заглиблюється в роздуми про життя і відображає їх у своїх піснях.

Торік Дарія виступила з двома піснями з Кортезом під час його концертного туру «Holiday Tour». У цьогорічному маршруті є, наприклад, Варшава, Жешув, Щецин, Торунь, Гданськ, Колобжег, Познань. Загалом артистка дасть близько 30 концертів. Варто поїхати на один із них, щоби послухати Дарію з Сілезії наживо й оцінити, чи наше сприйняття життя подібне до її відчуття навколишньої дійсності.

Співпраця співачки із «JazzBoy Records» складається дуже добре, вона вчиться новому й розвивається. Є велика надія, що Дарія з Сілезії надовго загостює на польських музичних сценах і радуватиме нас своїми піснями ще довго.

Веслав Пісарський,
учитель польської мови,
скерований до Ковеля організацією ORPEG

На фото: Промо диска «Тут була Дарія з Сілезії»

Життя в цікавих часах

Життя людини в часах, gdy świat nie stoi w miejscu, a w wielu jego zakątkach dzieją się rzeczy niezwykle, szalone, wręcz rewolucyjne i rzadko spotykane, miało zapewne na celu chronić obdarowanego przed stagnacją i nudą powszechną.

Uczestniczenie lub obserwowanie z bezpiecznej odległości wydarzeń wyjątkowych, pojawiających się raz na kilkadziesiąt albo nawet kilkaset lat, czyli obejmujących kilka, kilkanaście pokoleń sprawiło, że część gatunku ludzkiego uważała się za wybrańców losu, a pewien okres w dziejach ludzkości traktowano jako szczególnie i absolutnie niepowtarzalny.

Ktoś bardzo rozumny powiedział dawno temu: «Uważaj, o co prosisz, bo może twoje marzenie się spełnić». Przyznam szczerze, że przypatrując się z pewnym przymrużeniem oka koronacji Karola Windsora na króla Anglii było rozrywką miłą i ciekawą, ale życia w pandemii oraz obserwowania z wielkim niepokojem tego, co dzieje się za wschodnią polską granicą, już do takich na pewno zaliczyć nie można.

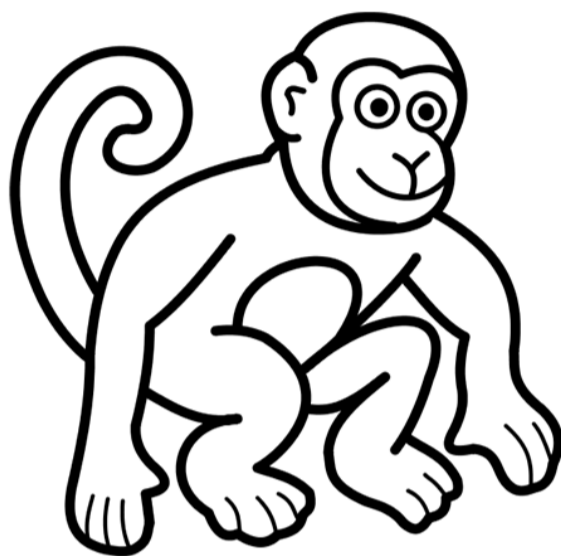
Zwłaszcza ostatnie lata obfitują w pojawiające się co chwilę różnej maści fajerwerki społecznej, politycznej czy ekonomicznej proveniencji. Tak sobie myślę, że moi rówieśnicy mają już po dziurki w nosie tych «ciekawych czasów», ale co dopiero ma powiedzieć pokolenie żyjących jeszcze dziewięćdziesiąt latków?

Ogólnoswiatowe wojny, rewolucje, krachy ekonomiczne, pandemie. Wojna w Ukrainie codziennie obfituje w nowe, dramatyczne wydarzenia odbijające się w mniejszym lub większym stopniu, rykoszetem w Europie i całym świecie. W zaledwie dramatycznych informacjach ostatnich dni i tygodni, jakkolwiek to zabrzmie, pojawia się czasem wiadomość poprawiająca nieco nasze samopoczucie.

Ostatnio twórcą takiego przekazu jawił się nie kto inny, jak niejaki prigożyn i jego grupa wagnera. Okazało się, że ci bandyci umieją celnie strzelać także do swoich! Udało się im zestrzelić rosyjski samolot rozpoznania i dowodzenia Іл-22М-11 «Зебра», nawiasem mówiąc jeden z ledwie pięciu będących w posiadaniu rosyjan.

Przy okazji ustrzelili także trzy z kilkunastu będących w ewidencji śmigłowców Mi-8 w wersji zakładającej łączność przeciwnika. Nie liczymy im już trzech śmigłowców szturmowych: po jednym Ka-52, Mi-28 i Mi 35. No bravo! Owacje na stojąco! Gdyby to nie byli zwykli kryminaliści i mordercy, mający na rękach krew setek niewinnych ukraińskich cywilów, aż chciałoby się powiedzieć zuch chłopaki!

Takie zdarzenie na marginesie tych współczesnych, ciekawych czasów. Powiem jak na spo-

wiedzi, że przejadły mi się one całkowicie. Marzę o tym, by wreszcie pojawiły się lata, w których jedynym zmartwieniem i dylematem lipca i sierpnia będzie pytanie o to, czy wypoczynek letni zaplanować w górach czy nad morzem? Basen czy plaża?

Ludzie w spokoju i dostatku, uśmiechając się do siebie będą wiedli radosne i długie życie. Utopia? Patrząc na tragedię dzielnego ukraińskiego narodu wydawałoby się, że tak. A może jednak nie? Wszak marzenia się spełniają.

Mieć czegoś lub kogoś po dziurki w nosie, czyli mieć absolutnie dosyć czegoś lub kogoś.

Wyznać, jak na spowiedzi, a więc bardzo szczerze, powiedzieć prawdę.

Patrzeć na coś z przymrużeniem oka, czyli żartobliwie, nie do końca traktować coś poważnie.

Odbijać się rykoszetem, a więc mieć na coś wpływ, decydować o czymś.

Przejeść się, czyli spożyć zbyt dużą ilość pokarmów ale także znużyć się jakimś tematem, który pojawia się zbyt często, występuje w nadmiarze.

Gabriela Woźniak-Kowalik,
nauczycielka skierowana do Łucka i Kowlia
przez ORPEG

Життя в цікаві часи

Побажання людині провести життя в часи, коли світ не стоїть на місці, а в багатьох його куточках відбуваються незвичайні речі, – шалені, навіть революційні, – мало, мабуть, на меті захистити її від стагнації і вселенської нудьги.

ропі та цілому світу. Та в потопі драматичних новин останніх днів і тижнів, як це не звучало би, з'являється вряди-годи інформація, яка покращує самопочуття.

Нещодавно призвідцем подібного повідомлення був ніхто інший, як такий собі прігожин зі своєю групою вagnera. Виявилось, що ці бандити вмють влучно стріляти й по своїх! Їм вдалося збити російський літак Іл-22М-11 «Зебра» – повітряний командний пункт на базі літака радіоелектронної розвідки, а це, до речі, був один з усього п'яти таких літаків, які мали росіяни.

При нагоді вони підбили ще три гелікоптери Mi-8, які дозволяють глушити зв'язок противника, з тих кільканадцяти, що були на озброєнні. Отож, браво! Овації стоячи! Якби це не були звичайні злочинці, на чий руках – кров сотень невинних українців, то аж хотілося б сказати: зухи хлопці!

Ось така подія на узбіччі цих сучасних цікавих часів. Скажу як на сповіді, що я цілковито ними переїлася. Я мрію, щоб нарешті настав час, коли єдиною проблемою липня та серпня буде питання: провести літній відпочинок у горах чи на морі?

Люди у спокої та достатку, усміхаючись одне одному, живуть довго та щасливо. Утопія? Дивлячись на трагедію героїчного українського народу, може здатися, що так. А може, все ж таки ні? Адже мрії здійснюються.

Мати чогось або когось по дірки в носі (**mieć czegoś lub kogoś po dziurki w nosie**), тобто вдосталь.

Визнати як на сповіді (**wyznać, jak na spowiedzi**), тобто дуже щиро, сказати правду.

Дивитися на щось із примруженням ока (**patrzeć na coś z przymrużeniem oka**), тобто жартівливо, ставитися до чогось не надто серйозно.

Відбиватися рикшетом (**odbijać się rykoszetem**) – мати на щось вплив, призводити до чогось.

Переїстися (**przejeść się**), тобто спожити надто велику кількість їжі або пересититися якоюсь темою.

Габрієля Возняк-Ковалік,
учителька, скерована до Луцька та Ковеля
організацією ORPEG

Study Tours to Poland

Фонди «Лідери змін» та «Боруссія» запрошують активних студентів із Молдови та України взяти участь у програмі Study Tours to Poland (STP).

ЩО TAKE STP

Study Tours to Poland TP – це півтора тижня інтенсивної роботи в міжнародній групі однодумців, під час якої учасники матимуть можливість отримати нові знання та навички, познакомиться з цікавими людьми, відвідати різні заходи. STP – це не тільки новий досвід, але й передача власного. На відпочинок залишається небагато часу, але спільні години, проведені з іншими учасниками, організаторами та волонтерами, дають можливість ближче пізнати ровесників із сусідніх країн та знайти нових друзів.

Для участі в STP кандидати проходять відбір на конкурсній основі.

ХТО МОЖЕ СТАТИ УЧАСНИКОМ STP

У програмі Study Tours to Poland можуть узяти участь успішні студенти вищих навчальних закладів, які поєднують здобуття освіти з позанавчальною діяльністю своїх вишів (наприклад, у студентському самоврядуванні),

або такі, що проявляють активність у діяльності громадських/молодіжних організацій, волонтерських рухах тощо, та відповідають наступним формальним вимогам:

- I. Є громадянином Молдови або України.
- II. Народився у проміжку 1 січня 2001 р. – 30 червня 2005 р.
- III. Проживають і навчаються у вищих навчальних закладах країн-учасниць програми (Молдови і України), а також Болгарії, Естонії, Латвії, Литви, Німеччини, Польщі, Румунії, Словаччини та Чехії.
- IV. Мають дійсний закордонний паспорт (термін дії паспорта – щонайменше до 31 березня 2024 р.).
- V. Ще не брали участі у програмі Study Tours to Poland.

ПОДАННЯ ЗАЯВКИ НА УЧАСТЬ У STP

Процедура подання заявки на участь у програмі БЕЗПЛАТНА!

ПРАСА // РОБОТА

Вакансії в Луцьку

Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець	Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець	Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець
Агроном	15 000	Організовує виконання заходів з підвищення врожайності сільськогосподарських угідь, родючості ґрунтів; раціонального використання робочої сили, сільськогосподарської техніки, правильного застосування органічних та мінеральних добрив, пестицидів, регуляторів росту рослин	Бармен	15 000	Розливання у спеціальний посуд напоїв. Підбирання вина та вино-горілчанних виробів відповідно до характеру замовлених страв. Оформлення вітрини, встановлення цінників	Вантажник	11 000	Нічні зміни. Збір товару (м'яса група) на складі та завантаження його в автомобілі на торговельні точки, компенсація доїзду на роботу/з роботи
Агроном	15 000	Розробляти і впроваджувати агротехнічні та організаційно-економічні заходи спрямовані на підвищення родючості ґрунту, зміцнення зернового господарства, створення міцної кормової бази для тваринництва; розробляти та впроваджувати системи сівозміни, захисту ґрунту від ерозії, його обробітку, застосування добрив, захисту посівів від шкідників, хвороб і бур'янів	Бармен	12 000	Приготування і розлив напоїв; обслуговування клієнтів; розрахунок	Вантажник	10 975	Оклад + премії, завантаження та розвантаження при вивезенні твердих побутових відходів по місту Луцьку та Луцькому районі. Роботодавець забезпечує довіз працівників до місця проживання (в межах міста) по закінченню зміни
Адміністратор системи	13 000	Забезпечує технічне обслуговування, ремонт та модернізацію обчислювальної техніки, організовує впровадження і супровід системного програмного забезпечення на підприємстві	Бармен	12 000	Бармен-касир. Обслуговування клієнтів закладу, приготування напоїв, коктейлів, кавових напоїв, смузі, фрешів. Контроль за якістю десертів, оформлення страв. Розрахунок, робота з накладними, касовою дисципліною	Вантажник	10 000	Проведення навантажувально-розвантажувальних робіт; переміщення, навантаження та розвантаження товарів, коробок, матеріалів вручну та за допомогою механізмів (рокл); створення збірних палет, упакування вантажів; перевірка цілісності вантажів; керування процесом від А до Я
Апаратник оброблення зерна	14 500	Приймання, очистка, сушіння зернових культур. Навантаження, розвантаження сировини незалежно від видів транспорту. Без шкідливих звичок	Бармен	10 000	Бармен, з обов'язками офіціанта. Знати методику приготування напоїв. Обслуговувати клієнтів закладу. Проводити розрахунок	Верстатник широкого профілю	10 000	Обробка деталей на універсальних верстатах, нарізання різьби, фрезерування, шліфування вузлів та деталей
Апаратник стерилізації консервів	10 000	Роботи на апаратах стерилізації консервів у цехах з виробництва харчової продукції. Режим роботи з 8:00 до 20:00 через день або з 20:00 до 08:00 (нічні зміни). Роботодавець забезпечує довіз працівників до місця проживання (в межах міста) по закінченню зміни. Зарплата + премія	Бармен	10 000	Приготування холодних та гарячих напоїв, обслуговування клієнтів. Прибирання століків	Виконавець робіт	15 000	Забезпечує виконання виробничих завдань відповідно до графіків і проектів виконання будівельних, монтажних, ремонтно-будівельних робіт, введення об'єктів у дію у встановлені строки. Організовує виконання будівельно-монтажних робіт згідно з проектною та технічною документацією, будівельними нормами та правилами, технічними умовами й іншими нормативними документами. Складає заявки на будівельні машини, транспорт, засоби механізації і т.д.
Апаратник хімводоочищення	11 000	Проведення процесу механічного та хімічного очищення води: хлорування, знезалювання, знекремнювання, натрій катіонування, вапнування, обслуговування і регулювання роботи водопідготовчих агрегатів за результатами проведення хімічних аналізів, готувати реагенти для проведення технологічних процесів, ведення водно-хімічного режиму котельні та теплових мереж; наявність посвідчення	Бетоняр	15 000	Монтаж і встановлення опалубки та монтаж і встановлення арматури. Бетонування конструкції. Проживання та проїзд за рахунок компанії. Забезпечення спеціальним одягом. Вахтовий метод роботи, 15/15 або 20/10 днів. Робота на об'єктах по Україні	Виконавець робіт	12 000	Здійснення планування та управління на всіх етапах будівництва, забезпечення дотримання термінів виконання робіт відповідно до встановлених за договором графіками будівництва, контроль за забезпеченням будівельних майданчиків матеріалами, устаткуванням, здійснення координації робіт субпідрядних організацій, перевірка якості виконаних робіт, ведення виконавчої документації та обліку матеріалів
Апаратник-сушильник	15 000	Вміння та навички користування зерносушаркою ДСП-32, робота з газовим обладнанням. Навчання на робочому місці	Бетоняр	13 000	Монолітник. В'язання арматури, прийом і заливка бетону, монтаж опалубки, мурування з цегли, виконання будівельних робіт. Зарплата сягає до 20 000 грн	Вишивальник	14 000	Вишивання різноманітних візерунків на окремих деталях швейних виробів
Арматурник (будівельні, монтажні й ремонтно-будівельні роботи)	15 000	В'язання арматури. Бетонування конструкції. Проживання та проїзд за рахунок компанії. Забезпечення спецодягом. Вахтовий метод роботи, 15/15 або 20/10 днів. Робота на об'єктах по Україні	Бухгалтер	18 000	Проведення прихідних і видаткових накладних по комерційному відділу; оприбуткування надходження сировини по імпорті по відділу постачання; контроль за документообігом операцій з придбання та реалізації комерційним відділом; проведення актів звірок з покупцями та з постачальниками; ведення бухгалтерського обліку по наданню транспортно-експедиційних послуг відділом експедиційної логістики	Вогнетривник	13 563	Здійснює кладку стін котлів зі звичайної та вогнетривкої цегли; футерування повітро- та газопроводів вогнетривкою цеглою
Арматурник (будівельні, монтажні й ремонтно-будівельні роботи)	13 000	Монолітник. В'язання арматури, виконання будівельних робіт. Зарплата сягає до 20 000 грн	Бухгалтер	15 000	Облік виробничої діяльності, НЗВ; ТМЦ на виробництві та складах забезпечення; формування первинної документації; робота з податковими накладними, знання касової дисципліни; оборот прихідних документів; РРО; облік основних засобів та інше	Водій автотранспортних засобів	30 000	Забезпечення безпеки вантажу під час транспортування. Робота на закріпленому авто. Розуміння пристрою автомобіля. Забезпечення житлом, необхідним екіпіруванням, одягом, продуктами харчування
Асистент фармацевта	10 000	Займається формуванням асортименту аптеки, замовленням та прийманням товарів; викладає товари фармацевтичного призначення згідно інструкції зберігання та розміщення; здійснює реалізацію лікарських засобів згідно із законодавством; забезпечує контроль умов зберігання по терміну придатності; проводить інвентаризацію товарно-матеріальних цінностей, консультує відвідувачів	Бухгалтер	13 000	Ведення первинної документації (прихід, розхід, банк). Переміщення та списання ТМЦ. Списання палива згідно шляхових листів. Реєстрація ПДВ та авансової звітності. Обов'язкове знання 1С Бухгалтерія. Досвід роботи на виробництві	Водій автотранспортних засобів	21 000	Перевезення паливно-мастильних матеріалів автомобілями вантажної групи (Вольво, Сканія), обслуговування АЗС марки WOG
Бармен	15 000	Обслуговування клієнтів закладу, приготування напоїв, коктейлів, кавових напоїв, смузі, фрешів. Контроль за якістю десертів, оформлення страв в належному вигляді, ввічливість, розрахунок, робота з накладними, касовою дисципліною	Бухгалтер	10 000	Нарахування заробітної плати; банк, облік розрахунків з покупцями та постачальниками, облік основних засобів та матеріалів, ведення податкового обліку, реєстрація податкових накладних, облік розрахунків по оплаті праці тощо			
			Бухгалтер	10 000	Бухгалтер-касир. Введення бухгалтерського обліку та касової ділянки, робота зі звітами бухгалтерського обліку, з первинною бухгалтерією. Режим роботи з 8:00 до 17:00. Знати 1С, версія 8			

За детальною інформацією звертайтеся до Луцького міського центру зайнятості:
43021 м. Луцьк, вул. Ярошука, 2;
тел.: +38(03322) 72-72-58, 72-81-49

Можливості

ПРИЙОМ І РОЗГЛЯД ЗАЯВОК

Заявки можна подавати до 10 липня 2023 р. включно (до 23:59 за польським часом).

Інформацію про результати конкурсу кожен кандидат отримує індивідуально до 11 серпня 2023 р. на поданий у заявці мейл.

ТЕРМІНИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

Візити відбуватимуться у жовтні-листопаді 2023 р. (конкретні дати участі буде запропоновано кожному з учасників, які пройнуть відбір).

Тривалість візиту – 10 днів.

ВИТРАТИ, ПОВ'ЯЗАНІ З УЧАСТЮ У ПРОГРАМІ

Програма Study Tours to Poland фінансується Польсько-американським фондом свободи.

Під час візиту організатори забезпечують учасника:

- поселення в гуртожитку в кімнаті з іншими учасниками програми в місті перебування;
- триразове харчування (сніданок, обід, вечеря);
- часткове повернення коштів за проїзд у міжнародному сполученні;
- допомога в отриманні безоплатної візи на період участі в STP.

Витрати в рамках програми візиту

Організатор бере на себе витрати, пов'язані з підготовкою та реалізацією програми візиту.

Витрати на поселення та харчування

Організатор бере на себе витрати на поселення та харчування на території Польщі під час візиту.

Витрати на проїзд

Організатори забезпечують часткове відшкодування витрат на проїзд із місця навчання учасника до місця реалізації програми в рамках STP та повернення до місця навчання. Спосіб приїзду, транспортний засіб та дата обов'язково обговорюються з організаторами до візиту та мають бути схвалені ними. Витрати на проїзд, не схвалені організатором, не відшкодовуватимуться в повному вимірі.

Візові та інші витрати

Організатори надсилають кожному учаснику індивідуальне запрошення, яке надає йому право отримати безплатну візу до Польщі на період програми.

Організатори не повертають додаткових коштів, витрачених, наприклад, на поїздки в консульство для отримання візи.

Витрати на медичне страхування

Для візиту в рамках STP, незалежно від наявності в учасника візи, обов'язковою умовою є наявність медичної страховки на весь термін перебування в Польщі. Страховка повинна забезпечувати кошти на лікування та перебування в лікарні, а також містити інформацію про можливість лікування від COVID-19. Витрати на страховку учасники покривають самостійно.

ЗАПОВНЕННЯ ЗАЯВКИ

Заявка на участь у STP складається із двох частин. Перша частина – подача інформації про кандидата, навчання, активність, очікування від участі в STP. Друга частина – соціологічне опитування з метою покращення процесу набору на участь у програмі та модернізації самої програми для майбутніх учасників.

Щоб пройти повний цикл реєстрації, потрібно заповнити обидві частини заявки.

Перша частина заявки:

1. Для її заповнення необхідно приготувати відскановані або сфотографовані додатки у файлах формату pdf, tif або jpg, щоб розмір кожного з них не перевищував 500 KB:

– залікова книжка або її електронний еквівалент – сторінки з оцінками за останні два закінчені семестри;

– рекомендаційний лист (інструкція на сайті: studytours.pl), написаний керівником громадської організації, з якою співпрацює кандидат, представником студентської ради, лідером волонтерського руху тощо. Лист може бути сканом мейла, в якому чітко видно адресу особи, яка надає рекомендацію, або сканом оригіналу рекомендації з власноручним підписом особи, яка надає рекомендацію. Лист повинен містити читабельне ім'я та прізвище цієї особи, назву посади та контактні дані (мейл і номер телефону).

Увага! Відскановані файли потрібно називати відповідно до їх змісту, додаючи прізвище кандидата, щоб було зрозуміло, який документ міститься всередині та кому він належить. Назви файлів треба записувати латинськими літерами (наприклад: ocinku_petrenko, rekomendacja_petrenko). Не можна вставляти в назві файлів жодних інших знаків: лапок, крапок, ком, дужок, слешів тощо.

2. У кандидата є можливість створення чорного варіанту заявки. При потребі відредагувати заявку можна повернутися до останнього збереженого варіанту, використовуючи персональний код, поданий наприкінці формуляра, який необхідно записати.

3. Перед відправленням заявки необхідно перевірити, чи подана в анкеті електронна адреса записана без помилок. Це важливо, оскільки підтвердження про реєстрацію приходить автоматично на поданий в анкеті мейл.

Другу частину заявки складено у формі анонімною анкети. Створити її робочу версію неможливо. На заповненні анкети в кандидата є 15–20 хвилин. Аналіз результатів опитування передбачатиме вивчення загалу інформації, що не дає можливості для ідентифікації особи, яка заповнила анкету, навчального закладу та місця проживання. Відповіді не впливатимуть на відбір учасників програми.

Перейти до заявки можна тут: <https://stp.studytours.pl/ua/component/fabrik/form/3/0>. У випадку виникнення запитань звертайтеся за адресою: ewa.romanowska@borussia.pl.

Zgłoś się do konkursu «Patria Nostra»

Візьміть участь у конкурсі «Patria Nostra»

До 30 września można nadsyłać prace do Konkursu Światowego «Patria Nostra» adresowanego do uczniów szkół polonijnych z całego świata.

До 30 вересня можна надсилати свої роботи на всесвітній конкурс «Patria Nostra», адресований учням польських шкіл з усього світу.

Zadanie konkursowe polega na wykonaniu 45–60-sekundowej animacji komputerowej lub filmu dotyczącego wydarzeń z historii Polski, które miały miejsce w okresie konkretnego tygodnia kalendarza historycznego. Drużyna ma do wyboru 8 tematów, które dostępne są po zalogowaniu się do systemu i uzupełnieniu formularzy zgód przez całą drużynę. Co najmniej 30 sekund to autorskie nagrania filmowe. Wizytówką filmu jest miniatura filmu lub animacji stworzona przez drużynę.

Uczestnikiem konkursu powinna być 3-osobowa drużyna uczniowska (wiek uczniów 12–19 lat) pod opieką nauczyciela lub osoby dorosłej. W drodze wyjątku, drużyna może się składać z 1–2 uczestników i opiekuna, jeśli wymaga tego sytuacja i zostało to zaakceptowane przez organizatora konkursu.

Drużyna może być zgłoszona przez szkołę lub inną instytucję. Może być zgłoszona również jako jednostka rodzinna. Warunkiem uczestnictwa w konkursie jest dokonanie rejestracji poprzez wypełnienie formularza zgłoszeniowego znajdującego się na stronie internetowej konkursu oraz przesłanie do organizatora, za pośrednictwem systemu obsługi konkursu, pisemnych zgód na udział w konkursie.

Regulamin Konkursu można pobrać tutaj: <https://cutt.ly/0wuPO1bD>.

Warunkiem udziału w konkursie jest przekazanie organizatorowi formularza zgody rodziców lub opiekunów osoby niepełnoletniej na udział w konkursie. Formularz powinien zostać podpisany przez uczestnika konkursu oraz jego rodzica lub opiekuna. Podpisane formularze zgody należy zeskanować i przesłać przez stronę internetową konkursu po zalogowaniu. Opiekun drużyny także zobowiązany jest do wypełnienia formularza.

Druk formularza można pobrać tutaj: <https://cutt.ly/lwuPA9T7>.

Parametry techniczne prac konkursowych:
– czas animacji oraz filmu: od 45 sekund do 60 sekund;

– rozdzielczość: full HD, s4K, 1920x1080;
– formaty pliku: mp4, h264;
– bitrate: min 6, max 12;
– rozszerzenie dźwięku: aac.

Praca konkursowa powinna zawierać:
– grafikę początkową z tytułem pracy oraz datą wydarzenia historycznego;

– grafikę końcową z nazwą szkoły z której pochodzą autorzy pracy (mogą być wymienione także nazwiska autorów).

Po opublikowaniu prac konkursowych na stronie internetowej będzie miało miejsce głosowanie na najlepsze prace. W głosowaniu biorą udział wszyscy uczestnicy konkursu. Zasady głosowania będą podobne do formuły znanej z konkursów Eurowizji, czyli uczestnicy konkursu nie mogą głosować na siebie, natomiast mogą głosować na ich zdaniem najlepsze prace konkursowe innych uczestników. Głosowanie będzie odbywać się na stronie internetowej konkursu po opublikowaniu wszystkich prac konkursowych. Każda drużyna głosuje jako całość.

Harmonogram Konkursu

Rejestracja uczestników: do 31 sierpnia 2023 r.

Nadsyłanie prac: do 30 września 2023 r.

Głosowanie: październik 2023 r.

Gala finałowa w Warszawie: listopad 2023 r.

VIII ŚWIATOWY FILMOWY KONKURS HISTORYCZNY Patria Nostra 2023

ZADANIE KONKURSOWE:

60 - sekundowy film lub animacja na temat najważniejszych wydarzeń z historii Polski.

KONKURS ŚWIATOWY

UCZESTNICY:

Młodzież polska i polonijna z całego świata
3 - osobowe drużyny pod opieką nauczyciela.

TERMINY:

Przesyłanie prac do 31.08/10.2023
Gala finałowa - listopad 2023

NAGORODY:

Atradycyjne nagrody rzeczowe otrzymują WSZYSCY uczestnicy konkursów.

Nagrody finansowe dla 3 drużyn-laureatów.

www.konkurs-patrianostra.pl

Nagrody

Na uroczystą galę wręczenia nagród w Konkursie Światowym zostaną zaproszone do Warszawy 5 najlepszych drużyn: 3 drużyny z Europy, 1 drużyna z USA i 1 drużyna z Kazachstanu. W ramach tej nagrody zostanie zorganizowana podróż oraz kilkudniowy pobyt zwycięskich drużyn w Warszawie połączony ze zwiedzaniem stolicy.

Laureatom I, II i III miejsca wręczone są pięknie wykonane repliki szabli polskiej z 1934 r. Szable te są nagrodą dla szkoły laureatów za reprezentację i opiekę podczas tworzenia pracy konkursowej.

Wszyscy uczestnicy konkursu «Patria Nostra», niezależnie od zajętego miejsca, otrzymują nagrody rzeczowe.

Źródło: konkurs-patrianostra.pl

Zаявку на участь команди в конкурсі може подати школа або інший заклад. Вона може бути зареєстрована також як родинна команда. Щоб узяти участь у конкурсі, потрібно зареєструватися, заповнивши апликаційну форму на сайті конкурсу та надіславши організатору письмові згоди на участь у конкурсі через спеціальний сервіс.

Положення про конкурс можна завантажити тут: <https://cutt.ly/0wuPO1bD>.

Умовою участі в конкурсі є надання організатору відповідної згоди батьків або опікунів неповнолітнього. Її підписують учасник конкурсу та один із його батьків або особа, яка їх замінює. Підписані форми згоди потрібно відсканувати та надіслати через сайт конкурсу після входу. Керівник групи також зобов'язаний заповнити формуляр.

Бланк формуляра можна завантажити тут: <https://cutt.ly/lwuPA9T7>.

Технічні параметри конкурсних робіт:

– тривалість анімації та фільму: від 45 до 60 секунд;

– роздільна здатність: full HD, s4K, 1920x1080;

– формати файлів: mp4, h264;

– бітрейт: мінім. 6, макс. 12;

– формат аудіозапису: aac.

Конкурсна робота повинна містити:

– обкладинку відео з назвою твору та датою історичної події;

– прикінцеву графіку з назвою навчального закладу, з якого походять автори роботи (можна вказати також імена авторів).

Після публікації конкурсних робіт на сайті організаторів відбудеться голосування за найкращі проекти. У голосуванні беруть участь усі конкурсанти. Правила голосування будуть подібні до формули, відомої з конкурсів Євробачення, тобто учасники не можуть голосувати за себе, але можуть віддавати свої голоси за найкращі, на їхню думку, роботи інших учасників. Голосування відбуватиметься онлайн на сайті конкурсу після публікації всіх конкурсних робіт. Кожна команда голосує як одне ціле.

Розклад конкурсу

Реєстрація учасників: до 31 серпня 2023 р.

Надсилання робіт: до 30 вересня 2023 р.

Голосування: жовтень 2023 р.

Фінал у Варшаві: листопад 2023 р.

Нагороди

На урочисте завершення всесвітнього конкурсу «Patria Nostra», яке відбудеться у Варшаві, запросять п'ять найкращих команд: три команди з Європи, одну зі США та одну з Казахстану. Для команд-переможниць організують приїзд та кількадечне перебування у Варшаві, поєднане з екскурсією столицею.

Учасникам, які посіли 1, 2 та 3 місце, вручать репліки польської шаблі зразка 1934 р. – це подарунок для школи, яку вони представляють, за опіку під час створення конкурсної роботи.

Усі учасники конкурсу «Patria Nostra», незалежно від зайнятого місця, отримають цінні подарунки.

Джерело: konkurs-patrianostra.pl

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

Projekt „Polska Platforma Medialna - Ukraina 2023-2025” realizowany przez Fundację Wolność i Demokracja.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

Utwór jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowa. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Organizacji Społecznej „Monitor Wołyński”. Utwór powstał w ramach zlecenia przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów zadań w zakresie wsparcia Poloni i Polaków za granicą w 2023 roku. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji i o posiadaczach praw.

Projekt finansuje Kancelaria głowy Rady ministrów RP u ramach konkursu «Полонія та поляки за кордоном 2023».

Projekt «Польська медійна платформа – Україна 2023–2025» реалізує фундація «Свобода і демократія»

Публікація відображає лише погляди автора/авторів і не представляє офіційну позицію Кancelарії голови Ради міністрів RP

Видавець: ГО «Волинський монітор»
Шеф-редактор: Валентин ВАКОЛЮК
Головний редактор: Анатолій ОЛІХ
Коректори: Ольга ШЕРШЕНЬ, Пётр КОВАЛІК
Переклад: Світлана ПИЗА, Наталя ДЕНИСЮК
Співпраця: Габрієля ВОЗНЯК-КОВАЛІК,
Вєслав ПІСАРСЬКИЙ, Ядвіга ДЕМЧУК

Адреса редакції:
43025 Луцьк, вул.Крилова 5/7
tel.: +38 067 709 29 49
mail: monitorwoylinski@gmail.com
monitorwoylinski.com
facebook.com/MonitorWoylinski
twitter.com/MonitorWoylinski

Свідчення про реєстрацію
ВЛ № 339-73Р від 19.05.2009 р.
Тираж: 3000. Замовлення: 1905
Друк: ПП «Волинська друкарня»
Луцьк, пр. Волі 27.
Друк офсетний
Формат А3

monitorwoylinski.com